

CIRKA

GUTTA CAVAT LAPIDEM ...
E PERKOHËSHME KULTURALE POPULLORE

Vjeti III.

Nr. 40-41

6 Marc 1938

PERMBAJTJA:

	- Realizime e levizje	faqe 49
D. L. Shantoja	- Kodra mbas bregut	» 51
L. M. Politi	- Vetem vjolleca në Dukagjin (poezi) »	52
Bisha	- Prandvera (poezi)	» 53
i. gj. nd.	- Muzika e jonë	» 54
Zef Jakini	- Kam bâ një shkuesi . . (novelë) »	56
Lazer Çetta	- Kanga e H. Selimit e P. Çettes »	58
Shkodrani	- Arbitri qi referoi matchin Shkoder Tiranë s' ka kënë i dëjë (Fleta sportive)	» 59
D. Nd. Sahatçija	- Epigrame	» 59
	- Shtylla e lexuesave	» 60
H. Koplikaj	- Posttriba	» 61
D. A. Sirdani	- Majmuni gomari e byri (Pignotti) Gomari (Gozzi) (perkëthime - poezi)	» 64
Tef Noga	- Nandë frang e shtatdhetë (novelë)	65
X.	- Imeri pështon Babë e Migjë prej burgut (Folklore)	» 67
	- Reçensime	» 69
Doktori i shpis	- Këshilli i mjekut	» 72
Zeço, K. Shtjefni	- Bashkëpunim për tjalorin »	73
Donisa	- Në Hije të Rozafatit	» 74
	- Dromea historije	» 75
Rrencaku	- Per me fargue të keq	» 76
	- Kërkimi Nr. 13 (në mblojë)	

Çmimi Lek 1.50

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Korrespondenca e "Cirkës,,

Sirena. - Novelen t' Uej, si gjithmonë shumë të bukur, na u desht m' e lanë për numer t' ardhshëm, për me i lshue red dy tjerave që pritshin tash qyshë kúr.

Zeco. - *K. Sh.* - Prej përmbledhjes s' Uej të fjalëve po botojmë çka mbet mbasi përjashtueme ato që u gjindshin të botueme ndër fjalorë.

H. K. - Shkoder - Me ande do t' i shqyrtojmë novelat që të na i dergoni.

Gj. C. - Shkoder - Copa që na derguet gjindet e botueme në Nr. 10 të «Cirkës» edhe ajo tjetra në një vënd tjetër.

V. P. - Tiranë - Për me vertetue se artikulli s' e vlente botimin, mjafton me thanë se ishte i rrefuzuem edhe prej një së perkohëshmes tjetër.

Cigani. - Lojë t' Ueja do t' i ruejm po kje se na paraqitet ndo 'i herë nevoja.

G. B. - Tiranë - U çfaqim falënderim për vullndesen e bashkëpunimit që tregoni të cillin shpresojmë se keni m' e shvillue edhe në lamë më të haptë. Së për poezi, kemi m' e ruejtë kúr të i a shofim gjasen, por jemi mbushë me to e kemi vënd pak me i kushtue kësaj rubrikë.

Mani. - Vjersha nuk ka vlefte për botim.

M. V. - Shkoder - Edhe kto dy novelat tjera shkuene me gjetë ato të mëparëshmet.

Tiranasi. - Me ande do t' a botojmë.

M. Nd. - Shkoder - Shumë e lavdeshme ndisja që Ju ka frymsue me kujtue shokët e dekur, për me kerkue që të botohen ato që Ju i queni vjersha na duket guxim i madh.

P. T. - Vjenë - Punimi i Juej njitash s' na mbërrijti e do t' a marrim në shqyrtim.

Konkurse me çmim

Konkursi Nr. 13.

Problem me shkrepca

Me 24 shkrepca janë b' 9 katrorë. Hiqni 8 shkrepca në mënyrë që të mbesin vetem 2 katrorë.

Zgjidhjet e përcjelluna prej talonit (kësaj herë nuk mungon!) do të na dergohen deri në fund të këtij muaji. Çmimi që do të qitet në short është një objekt për tryez.

Nisnia për me thye koken

KOKËTHYESI

C i r k a

Talon pjesëmarrje

në konkurs Nr. 13.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

E PERKOHËSHME KULTURALE POPULLORE

Del të paren e të tretën të diele të setcillit muej

PAJTIMET: Shqypni Perjashta

Per 1 vjetë Fr. ar 4.— 6.—

» 6 muej » 2.20 3.—

Vjeti III. Nr. 40-41

Shkoder, 6 Marc 1938

Copa 1.50 Lek

Realizime e levizje

Perjudha e dytë e pamvarsis shqyptare ka fillue me ugur të mirë: me fejesen e Naltmadhënis se Tij Mbretit të Shqyptarëvet. E bashkë me ket ndodhje të njëj randësiye të veçantë, shofim me kënaqë zemre në vendin t' onë një levizje të gjall veprimesh e mendimesh, q i japin me shpresue mirë per kohen e ardhëshme të kombit. Shifet se sod Shqypnija e ka kalue kohen e parë të jetës se vet, kohen e vshtirëshme e të turbullt, pse kohë kerkimit t' idealevet, të dallimit t' interesave të njimendta të kombit, kohë në të cillen mâ fort është dashtë me u mprojtë prej të këqijave e rreziqeve q i u kercnojshin Shqypnis, se sâ me punue per të mkamun të sajë. Sod Shqypnija din se çka don, e ka të kjtartë idealin e vet e njëf edhe mundësit q i ka per me ia mrrijt këtij ideal. Udha e veprimit të sajë është e caktueme e e shenjue-me. Fejesa e Naltmadhënis së Tij nuk është vetem një ugur i mirë, por është një ndodhje q i ka një të shkreput a riperkusjon të madh në jeten e shvillimin e kombit.

Nder të gjitha shtetet kû forma e rregjimit është monarkik, dinastija ka një randësi të veçantë per jeten e popullit. Dinasti e popull të thuesh janë një. E mira e e keqja e dinastis janë e mira e e keqja e popullit. Gëzimet e shpis mbretnore janë gëzimet e mbarë popullit, Pse mbreti është i popullit e ka një lidhje të ngushtë me nenshtetasit e vet.

Kûr mandej Mbreti është themeluesi i dinastis, atëherë jeta e Tij e jeta e Familjes Mbretnore mërr një randësi krejt të posaçme.

Na shqyptarët kemi Mbretin t' onë shqyp-târ. Æsht një e mirë q i disâ kombe nuk kanë mujtë me e pasë. Një Mbret shqyp-târ prâ q i njëf popullin e vet, din me i a njoftë prirjet, me i a diktue dishiret e idealet. Nuk është i hueji, por i joni, me një zemer shqyp-tare q i reh per Shqypni e per shqyp-tarë. Pervec kësajë nuk ka ndodhë Mbret, por është bâ Mbret, është bâ me veprim të vet, me energji të vet, me mende të vet. Æsht Njaj q i ka dijt me shdukë ngatrrresa, me qetsue Shqypnin në mëndyrë shembullore, me e vûe per rrugë të gjytnimit,

me bâ q i të nderohet gjithkahë nder vende të hueja: me një fjalë me i vûe baza të fôrta Shtetit. Æsht themeluesi i dinastis, e si themelues i dinastis populli dishron q i të trashigohet brez mbas brezi. Një gollë prâ shifte populli shqyp-târ në Familje Mbretnore, një gollë q i sâ mâ parë dishrote të shdukej. Kishte Mbretin por nuk kishte Mbretneshen. E qe se edhe Mbretnesha po na vjen. Naltmadhënia e Tij ka çue në vend një dishir të zemres së Vet, tue realizue pernjiheri edhe një ideal të kombit mbarë. E ka dijt me sgiedhë: si per vend, si per shpi, si edhe per vajzë. Prej një vendit bujarë q i aq shum perpjekje ka pasë gjatë shekujve të kaluem me Shqypni. Prej një familjes bujare, të moçme, të permëndun, prej së cillës kanë dalë sâ njerz q i kanë lanë êmen në histori. Një Vajzë mandej e pajisun me vetinat mâ të bukrat, me një kulturë të gjanë, e pershtatun per me kënë Mbretnesha e Shqypnis.

Naltmadhënia e Tij edhe është diftue në të sgiedhun të Nuses koerent me veprim të Vet. Veprimi e mundimi i Tij gjatë këtyne vjetve është kenë perherë per me i dhânë Shqypnis një gjurmë gjytnimit krejt okcidental. Reformat e mëdhaja na diftojnë. E qe se sod sgiedh Nusen e Vet me të lême, rritje, edukacion, kulturë krejt okcidentale.

Një ugur i mirë prâ e rrejnheri një gûr themeluer q i vëhet Shqypnis.

Këndej mund të kuptohet lëtsisht gëzimi i madh i të gjith shqyp-tarëvet per sihariqin e gazëmueshem. Një dishir i popullit u varm bush në mëndyrë mâ të mirë e mâ të pershtatëshme, q i bân me shpresue si është mâ mire per kohen e ardhëshme.

Por fillimi i kësajë perjudhës së dytë na ka prâ edhe disâ realizime shum të randëshme, një nder të cilla e q i xën vendin e parë per gjanësi të lanë të veprimit të vet në pjesen mâ të numrueshme të popullsis, si edhe per sukses q i mund t' i apin permirësimit ekonomik të vendit, është themelimi i Bankës së Bulqesis. Një me këtë është edhe koncesjoni i

gjuetis së peshku, e disa tjera realizime qi vetem me i permendë kishim per të shkue teper gjatë.

Por çka edhe na bân qefin e na shtyen të mëndojmë se populli shqyptar kâ mrrijt në pjekunin e vet, është kah shofim dita me ditë, nder fletore, te perkohëshme, konferenca, tue u paraqitë e tue u shoshitë plot çashtje të jetës s' onë. Bje në sý sidomos të qitunit në shesh e çashtjeve me randësi jetësore per vend t'onë e mëndyra e naltë e të rrahunit të tyne. Janë disa varrë t' ona qi deri dje nuk kemi dijt ase nuk kemi dashtë me i pá, por qi sod janë qitë në dritë. Varrë të këthellta, dekëpruese e qi lypin mjekimin e shpejtë e rrâjësuer.

Nder sa tjera, dy çashtje po na kande me i theksue, dy qi kanë pasë e kanë gjithnji një jeh të madh nder fletore e të perkohëshme e qi janë të nij randësije të veçantë, d. m. th. çashtja e demografis e ajo e shterpësis letrare. Nder shtylla të kësajë së perkohëshme mbi demografi është shkruar ma se një herë. Bile këjo e perkohëshme është kënë një nder ma të parat qi e ká hapë ket çashtje, e shpejt mbas sajë fletorja e vlerëshme «Drita» Na jemi të bindun se është një çashtje jete per kombin t'onë. Bile shtojmë edhe ma teper: në kjoftë se në vende tjera, me popullsi të madhe, kâ një randësi relative, per vend t' onë ká një randësi absolute. Pse nder vende të mëdhaja a relativisht të mëdhaja efektet e pakujdesis per ket pikë mund të ndihen, por në një kohë të largtë; sa qi në vend t' onë, me një popullsi kaq të vogel, kanë me undi shpejt fort. Po nuk u kujdesueme, na mbarojmë — per me e thanë me një fjalë populllore shkodrane — me të tana. Pse? — mund të vrojë ndokush — kúr kemi qindrue tash sa mija vjetsh, me gjith luftat, gjaqet, smundjet gjithfarësh, dekë fëmish, etj. kemi me pasë forcë me qindrue edhe mbas sodit e kombi shqyptar mos m' u shqymë. Ky është një mendim i gabueshem. Smundjet, gjaqet etj. na kanë prûe deken, por tash është tue u perhapë një smundje e ré qi bjen deken — të na falet ndertimi i fjalëvet — para se me lé. Në sa të gjitha ata janë kënë smundje landore, këjo smundje e ré asht krejt shpirtënore, prandej ma e këthelltë, ma e rrezikshme, ma e kerdishme. Me një milion shqyptarë Shqypniye qi jemi, në pak vjet kishim me u pergjysue. E me u pergjysue don me thanë me mbarue.

Me pseudo gjytetnim qi është tue u perhapë nder vende t' ona, me mentalitet qi i shtyen shqyptarët me kulturë gjysmake me u shporrë detravet ma shejte, qi nuk dijn çka janë ndiesit ma t' amblat, ma dolikate, ma të këthelltat, këjo smundje ká me u perhapë per ditë e ma teper

nder gjytete t' ona — e nesor ká me u shtri nder rrethe e nder male — po nuk u kujdesuene ata të cillëve u perket, qeveri, shtyp e pergjithsisht intelektual, me i dalë para punës me veprim konkret, me organizim e me ligjë.

Nji jeh të hapët ká pasë në ket kohen e fundit edhe diskutimi i letersis shqyptare, nen titullin veshtrimplotë «Shterpësija letrare». Æsht konstatue se prodhimi letrar nder këto vjett e mrâme është kënë fort i kufizuem, fort i «shterpët» si per sasf si edhe per cillti. E, si dihet, këjo është një shej i keq edhe një punë e keqe. Shëj i keq, pse letersija difton shkallen e perparimit e të naltësis gjytetnimi të një kombit. Punë e keqe se letersija — tue e marrë këtë në veshtrim të gjanë të fjalës, e jo vetem si hart të bukur — është i vetmi mjet shum i fuqishem per naltësimin mënduer, shpirtënuer, edhe landuer të popullit. Po s' patem prodhim letrar, me çka kemi me kulturue e edukue breznin e ré? Æsht një mjet prá i domosdoshem e çashtja «Shterpësija letrare» është një çashtje themelore. Po cillat janë shkaqet e kësajë shterpësi? Mëndimet janë të ndryshme e na nuk po duem këtë me i persritë. Na duket veç se të gjitha ato shkaqe qi janë prûe janë të thuesh të verteta. Kishim me shtue edhe se një nder këto shkaqe është edhe mungesa e formimit letrar të shkrimtarit. Per m' u bâ shkrimtar lypet ma parë me pasë një kulturë klasike, një trajtim letrar të mjaftueshem, e këta, ne ví të pergjithtë, na duket se mungon edhe nder shum qi në vënd t' onë merren me shkrim. Mungon edhe një njofuni e kthelltë e gjuhës shqyqe, e kú s' ká zotnim gjuhe e kulture, vjen prej vedit se lama letrare do të rrijë domos e shterpët. Mungon edhe s' pakut një kritik qi t' a ushtrojë ket cillësi me auktoritet, kompetencë e pá-ânësi të plotë. — «Stili i rrjedhshem, gjuha e pasteri shtypi i dliret» — qe rreonsimi i stereotipuem qi jemi msue me lexue kúr do ndonji botim i ri. Por ma të shmen, me dashtë me folë drejtë, do të thohet se stili është krejt . . . i merzitshem, gjon aspak e pastor, e atëherë edhe shtypi i dliret s' ndimon kurrgjë.

Çashtja e «shterpësis letrare» si edhe ajo e demografis, si edhe disa çashtje tjera jetesore per vend t' onë qi janë tue u shoshitë neper shtyp me seriozitet me kthellsi e kompetencë, na bajnë të shpresojmë mirë per kohen e ardhëshme, na bijnë të mëndojmë se shqyptarët në përndihen e gjytë të pamvarsis të vendit të tyne kanë me dijt me realizue andrren e deshmoreve qi vûene themelin kësaje Shqypni, tue e vûe per rrugë të perparimit e tue e bâ të bukur e të gjytetnueme.

Kodra mbas bregut

Thonë se gazetarët janë njerëz që punojnë natën për me gënjye gjindin ditën. Faleminderës Zotit, secila rregull ka përjashtimin e vet. Un, bie fjala, nuk e kam pasë kurrë zakon me punue natën, e tash do kohë besa kam nisë mos me punue as ditën Fo si me i a bā at herë me plotësue deshirin e një miku, me bashkpunue në një rivistë? Punë e madhe! Ti i thue vetes shkrimtar, thotë ndokush. Funë e madhe për një shkrimtar – me shkruet! Gjithnjë si për një pianec – n.e pī! A s' po din ti me shkruet a! Shum kush mendon ksodore; mund të thom, gjithë ata që nuk e kanë zakon me shkruet, ase çā është mā zi, gjithë ata që e kanë zakon me shkruet keq. Ata pak shkrimtarë që e çemojnë përnjimend pëndën e tyne nuk mendojnë kështu. Atyne kur vëhen në tryez me shkruet e kapin pëndën në dorë, shumë herë ju del vetja qejfit. Penda ju bāhet mal. E kam sprovue e e sprovoj edhe un gjithsa herë që pēnda a mā mirë me thānë tash në shekullin e maqinave, Erika e eme e shkretë mē bān me sy e mē thotë: Po ti si me mē harruē? Duket një paradoks por është kështu. Zati Oscar Wilde (hajd e m' a hiq tashti mue manin me dalë me citate. Jam tue u bā edhe un sikur ai kopuku i cili tue mos pasë kurrfarë rāndēsije në vete kishte pasë shkruet në kartën e vizitës nën emnin e vet këto fjalë: mik i Beethovenit. Ndiç . . .) Pra Oscar Wilde shkruen diku se rruga e sē vërtetës është shtruve me rrasa paradoksesh. Bukuri! E një ndër rrasa të tilla, një rrasë shumë e çmueshme, mē ra me e gjetë një ditë ndër kopshtijet e Thomas Mann-it. Ky shkruen: «Shkrimtari është një njeri, të cilit shkrimi i vjen mā i vështirë se njerzve tjerë». Tamam çā kishe mendue e sprovue un. Për un e kishem vetëm mendue, por nuk kam as dijtë as guxue ndoshta me e shprehë. Voe Kolombit gjinden plot, thotë Hitleri në «Mein Kampf» (prap ti?) por ku me i gjetë Kolombat! S' mbaston prandej me mendue diçā e me mendue drejtë por duhet edhe me e shprehë e me e shprehë drejtë. Ky është Kalvari i shkrimtarve. Njoh disa miq që flasin me një lehtësi të mrekullueshme. Me pasë për t' i zgjue në mjedis të gjumit e me ju thānë: shpejt, një fjalim! qe besa, janë të zot me të mbajtë aty për aty një fjalim, si t' ishin motore që vëhen në lëvizje mbas të luejtunit e një çelsit a të një burmë. Fjaltarë të tillë, mā të shumë e herës, kur vëhen me shkruet, shkruenjë po me at lehtësi me të cilin kanë zakon me folë e . . . shkruenjë keq.

Nuk e thom për me shtruve pazarin . . . por singerisht. Qe pse me gjith premtimet e bamuna miqve të mij jam tue shkruet kaq rrallë ndër fletat e CIRKES. E mbandej është edhe një arsye tjetër. Nuk mjafton me dijtë me shkruet, por duhet me pasë edhe çā me shkruet. Ku me e gjetë lāndën? Larg vëndit t' ānd, larg atmosferës së kënduesvet? Vetëm CIRKA vjen e mē thotë krye dy javësh se ka gazetarit shqipë n' atdhë. Botimet tjera nuk m' a dijnë adresën. Ka njimend edhe një mjet tjetër me u vū në kontakt me Shqipni, po thomi Radjoja i Barit! Por, aman Zot! Duhet me pasë nerva tjerë për me pasë një duresë të tillë. Un nuk lā fjalim të Mussolinit a të Hitlerit pa ndiggjue në radjo. Bertasin! Xehen! hallall ju qoftë! Kam se pse. E kuptoj. Por me bërtitë e m' u xē me dërdhë gjith balçëm pathetik e me qitë fletë e shkëndija për me dīftue se b. f. zoti Dēlbos qe në Bukuresht, apo se Eksposita nderkombtare e Parisit nuk do të vijojë simjet, jo un ket s' e kuptoj fare. Një send kishe me e deshirue. Me i shtue programit transmetues të stacionit të Barit edhe buletinin meteorologjik të Shqipnis e me ndējë e me ndiggjue mikun t' em të dashun Masar Sopotin me çē farëonit diktorjal e mē çē farë zanit pathetik do të na lajmonte se deti kah Durrsi e Vlona çon talhaze se tash bregu i Bunës fryen karajeli . . .

Por ku dola. Qe atmosfera e duhun. Mā se m' u gjetë në Velinot. Qe take e sule e lundra e tash madje motora. Koteca mbytun n' ujë, gra bregut të Bunës që kanë pelka e i rrahin në pirajka, ndonjë gjuetar që nxjerrë rretin me një tubel mbardhë. Gëzova! Kublat gjuhen, nemose u gjuheshin në kohë t' eme, Shë Jozefit. Po pra edhe një njeri (në kohë). Ndejse. Kodra mbas bregut i thonë këtij artikulli e nuk është një faj i madh për një shkrimtar që gjindet mija kilometrash larg bregut të Bunës me gjuhë ku lā para e marsit.

Kodra mbas bregut? Darwini a kush për thānë se nevoja krijon veglën? Kajherë titulli krijon lāndën. S' ka mā mirë. Titullin e gjetta e pēnda tash del mbas tij. Miqet e mij të CIRKES nuk do të m' idhënohen mā. Shpresoj me i titullit të tillë do të dal në breg pa zori, krye mojit. Me shkruet veç? Paj a s' po din ti me shkruet a? . . .

D. LAZËR SHANTOJA

Vetem vjollca në Dukagjin...

Ku jë mshef', moj vjollc', nder ferra
 si kund njeti vend mos t' kishte!
 Nder vullaj gjithkah' t' lypa e nder lulishte,
 nper ledina, stome e brigje,
 afer krojesh e n' breg t' prronit,
 shkaperceva thore e sh'igje
 kesh po t' gjëj' o n' bër t' njom' nden hije t' ftonit,
 o me lule e shoqe tjera
 qi per gzim, bukurí ju çil' prenvera.
 Ah! moj vjollc', si u knaqa kúr të pàsh
 si m' pushoi, si m' ka ramun zemra n' fàsh
 prei së rrahmesh qi m' mundoshin,
 prei idhnimesh, - prei mundimesh,
 prei vetmije nder kto male,
 nder kto rrozga, çufrra e shtiqe,
 n' kto plasroma e palehorë
 ku ka jeta 'i mij rreziqe
 thue si t' ishte 'i vend pa orë.
 Po ktej fati, moj fisnike,
 si t' ka sjell' e qysh t' ka hjellë?
 A thue ferres i rae ndore
 per me t' ruejtun erz e ndërë,
 per me i pshtue ndoj dor's rinore
 qi per knaq' t' kerkon perherë
 me i stolis' e me i ersue
 shtëpi, lulisht' ose balkue?
 Pse mandej kaq lerg me dalë?
 Po jan' male e an' krenare
 qi gjithher' kan' derdh' gjak per tok' shqyptare,
 kan' shkue motin zdesht' e zbathtë,
 kan' jetue si harusha n' shpella t' malit
 veç si t' muejshin e t' i ruejshin
 plang e shtëpi e berre e vathë,
 njat' kombsi e giuh' amtare
 trashigim si e pa'n' prei s' par'sh.
 N' ata shkrepa të thepisun,
 n' ato male t' hjellta thik,
 Shqypja arbnore n' ato curra
 me ter bim tui kqyr' n' anmik
 tui rrah' shkrepin - e mpreh' skjepin,
 di' e nat' pa pushuemun djelm e burra
 arm't i dlirin e i godisin,
 sýt tu' u qitun zjerm e shkndija,
 por jan' t' egjer, vende t' vshtira;

ktej nuk njifet ç' është flukshsija,
 si shkon jeta nder qytete.
 A s e din se ç' kish me t' dashë
 t' kishte si veç ty me t' pasë,
 t' kishte fatin ndonji vashë
 me t' gjet' kund si un t' kam hasë?
 Kish me t' marr' me shum deshirë,
 kish me t' marr' e me t' dash' mirë.
 Zbukurue i a kish m'a s' mirit
 at krahnuer qi rreh pa dá,
 m' sá ti mshefun nden gjeth firit,
 mlue prei ferr's qi s t' len m' u pá.
 t' dyja shkoni dit vetmije
 as nuk gzoni knaq' shoqnijë.
 T' kishe bijtun diku njeti
 bashk' me shoqe nder lulishte
 per endir t' kite lypun ndoshti mbreti,
 o ndoj' Zoj' marr' të kishte
 per me t' vuemun m' një saksí,
 per me t' mbajt' per bukurí.
 Shoqet tueja lulet tjera
 don' me bijt' kúr del prenvera,
 bijn' n' kopshtije e neper vrrije
 veç një hër' e jo ma teper,
 se ka mbet kund ndoj bjeshk' a vis i eper
 si shkretë a pa u hjeshue
 nuk trazohen - as flijohen,
 mjest' qi t' munden vet' me gzuë
 Ti fisnike, vjollc' bujare,
 si bamire vjen e ndale
 me shkue motin nder kto male
 per t' stolis' e per t' ersue:
 t' ftohtat kroje, - t' rreptat prroje,
 t' bukrat rrpina e ledina,
 t' Dukagjinit (1) Arboret.
 Sá shtegtar' do t' kish ngushllue
 e sa t' sharet' qin' pergiajn' mendoshti mue

1) Nji legendë thotë se të gjitha lulet, me pel-
 lan të Zotit, zgodhën sinen e vet per me çilë, e
 shumica zgodhën prenveren, dikush verën e vjeshten e
 dimnin asaji. Vjollca per mos me e lënë dimnin shkret
 lyp me çilë në kalinduer. Perendija atëherë per shper-
 kim të bujarisë së sajë bëni qi të çilin dy herë në
 vjetë në prenverë edhe në dimen.

paq e gzim kan' gjet' prei teje
 kah' t' kan' pá ndjekshu t' pervujtë,
 kah' t' kan' pá ndjekshu t' flijueme
 per nder' t' fisit e t' gjithkujtë.
 Prá me sot s do ta kjaq mâ fatin t' ém,
 por me gzim e si prenvera
 do t' shkoj mot n' kto vise t' blera
 tui këndue si zogu m' gëm;
 mjeft' qi t' muej me vjeft' ndoj send,
 me fuqi qi Zoti m' fali,
 e ta ruej veç djal' mbas djali:
 njat' trimni e njat' urti
 qi kurr bota s e mban mend
 se kund kómb a vis a pshat
 mâ t' shkelqyet a t' madhe e pat.
 N' Dukagjin, t' lamun n' gjak' e t' bâm' therore
 per liri t' Shqypes Arbnore,
 krejt' shkretnue e qitun fare
 prei marris e mnís barbare,
 në çdo mnyr' - ásht një detyrë
 nder' e gzim - me bâ shërbim.
 Tësh qi shpirtin ma lenore
 e trishtimet mi largove,
 mbassi kush, nuk na shef as nuk na ndien,
 mori vjollc', e mori e mirë,
 a s ma bân një nder' të voglë?
 Mos t' kesh zor', mos t' vin e vshtirë
 der' m' njat' pod me ardë me mue;
 Q' atje deshta ty me t' çue;
 te njaj' pod, qi porsá mundet m' u dá
 nden dhë t' zî - e bri per brí
 m' pushon nana me gjith vllá.
 Per mjes tyne un po t' vë,
 me al' er' lande pa i a më
 nat' e dit' - tash m' i knaq' e m' i frashitë,
 e per muë, si ta merrsh ti vet' me mend,
 mos e len pa u than' ndoj' send.
 Per jet' tëme e vend ku gjindem
 n' kje se t' pvet' nana ndoj' fjalë
 fol si t' dijs, por njëktë thueja:
 "pik per pik mbas msimesh tueja
 me gjith shpirt vepron yt djalë,
 porosi qi i lê ma të mbrame
 kurr per t' gjall s mund e hërojtë,
 per gjith t' im't e ka nper gojë.
 Veç t' i a ruej e t' gjall' t' pa prekun
 lirin Shqypes per amshim,
 tesh sa vjet' s prani tu 'u rrekun
 n' Dukagjin me dal' n' shërbim.

E tim vllá mandej t' mi thuesh,
 n' kjâft' per mue e arm' qi la;
 mos t' kën keq se arm't jan' ndryshkë,
 jan' pa shë e jan' pa lye
 se ato mbeten si i la ndrye;
 mos ti kuqet aspak styra
 se per t' gjall nuk e koris;
 tjera arm' kam rrok' teshmâ:
 arm't e mija jan' detyra
 e detyren po betohem
 do ta kryej me plot' kujdes
 per Shqypni deri sa t' des.
 Njekaq deshta, mori e mirë,
 as po kam tjetërësh deshirë;
 veç Shqypnin, nanen t' éme e tēm vllá
 bashk' le t' rrijn' një pak me i kjá . . .

L. M. POLITI

Prandvera

Qeshin fushat me 'i mij lule
 Qeshin kodrat mlue në blerim
 Qeshë liqeni plot me sule
 Qeshin hyjzat në rruzullim.

Te një krue pin uj trumcak
 Kcejn n' per fusha kinqia të bardhë
 Në rreze të diellit kë dalë plaku
 Ora e mirë per të ká ardë.

Losin fmija reper ara
 Me i erë të letë ntron barona
 Hidhen flutrat reper ara
 Losin shtrëgull në shpija t' ona.

Shkoder me 16-V-1934.

BISHA

Muzika e jonë

Asht e kotë që të pritët prej mejet një studjim i thellë, i themelët dhe i udhëhequn ndermjet vijash shqencore; një i këtillë kërkohet prej atyneve që pak a shumë kanë studjue muzikë nder Istitute muzikore të jashtëme oksidentale, por që mjerisht nuk u shkon nder mend m' u interesue as një grimë për ket çashtje. U duket punë e humbun e e bjerrun me gjithë që në themel, është vepra më e mirë e më e dobishme që munden me na sjellë. Shpnesojmë që muzikëtarët t' onë, kanë me e kuptue vlerën e me e çëmue, të këtyne kangëve të vogla, të shpërdame poshtë e

*Brojë një pëllumb i bardhë e i bardhë
brojë ne maje te njasaj dardhë,
brojë për m' e njellë a kish me ardhë; etj.*

(nga Shkodra)

përpjetë Shqipnisë, e që me kohë kanë me këndë baza e ndertesës së muzikës Shqiptare.

Vallet Shqiptare

Përgjithësisht, si çdo muzikë kombtare, ka një rrymë në veti. Gjaja kryesore që i karakterizon këto valle është:

1. Fjeshtësija e tyne;
2. Koha përgjithësisht e njajtë, nder kangë vetem e vetem me burim shqiptar, dhe
3. Thurja muzikore.

1. Fjeshtësija

Gati të gjitha kangët e vallevë shqiptare, janë me një fjeshtësi kënaqëse. Melodina të vogla dhe të pa ndryshim tonacioni. Prej kësaj gjë mund të kuptohet fare të letë se cila është një kangë me burim të vertetë shqiptar, dhe se cila kangë, ka një burim, orjental varietetet rreth një mekamje, orjentale. Shifet kjartas, sidomos nder kangët e "ahengeve", ndryshimi i kangës sjellë e përsjellë nder bemola e djesis, pa kurr farë rregulli për harmoninë muzikore, dhe pa kurr farë shije për veshin e edukuemë me muzikë oksidentale.

2. Koha

Kemi pasë folë një herë për kohët e ndryshëme t' ahengeve,¹⁾ dhe sot po i bëjmë dy fjalë për kohën e vallevë.

Asht gjithëherë e njajtë, d. m. th. 2/4 dhe me burim, të jemi të sigurtë fjeshtë shqiptar, pse:

edhe Shqiptarët, si Grekët e moçem, duket që

1). Shif të perkohëshmen «Illyrija» «Ahengu Shqiptar»

kuptuenë se, poezi, kangë e këndim, për tri motra a prej nanes muzikë. Tashti, tue dijtë se vallet shqiptare kanë përgjithësisht rrythem të rregullët, edhe kanga që i përcjellë, e vjersha që me to këndohet, kanë, e para kohë të rregullët dhe e dyta metrikë të matun.

Shpesh herë shohim nder këto kangë edhe kohën e përzime, 7/8 e 8/8. Përgjithësisht ketvoj kohet e gjejmë në ato kangë të cilat nuk kanë asnjë p. sh. kanga, "Brojë një pëllumb", të cilën deri më sot asnjë herë nuk më kanë kështu me e tue e këndue e tue e këndue për të herit. Këto kohë, burimin e sigurtë e ka nder Grekët e Vjetër.

Tue dijtë se këto vjershat i punojshin për herë me muzikë, parim të pa trandun e të zbatuemë që e gjejmë në muzikëtarin e madh german, Wagner i cili thotë e mëson se muzikëtarin dhe poetin duhet të jenë një për një e vetëmë e se muzikë e poezi duhet të shpërthojnë në një kohë:

dhe dijtë se vjershat e tyne këndue gjithëmonë

me anë të muzikës, nuk janë të punueme si t' onat në bazë të rimës, por në bazë të metrit të ndryshem. Kënde rrjedhë se muzika duhet të përcielte kambë për kambë metrin e ndryshëm të poezisë, tue marië prej kësaj edhe kohë të ndryshme, si mbas metrit të poezisë.

Të spjegohemi më mirë.

Dijmë se Grekët i punojshin vjerrshat e tyre me roke të shkurta e të gjata. Tue i dhanë një të shkurtes vleren e 1[8, një të gjates qi është dyfishi i së shkurtes do t' i apim vleren e 1[8+1[8=2[8. Bashkimi i një të shkurtes me një të gjatë në një fjalë të vetëm, ep kohen e 3[8.

Kështu, bashkimi i një sasisë së caktueme të shkurtash e të gjatash, në një rresht, ka mrijt me dhanë kohët e ndryshme, si p. sh.:

3[8=(1[8+2[8); 4[8=(2[8+2[8); 5[8=(2[8+3[8); 6[8=(3[8+3[8); 7[8=(5[8+3[8); 9[8=(3[8+3[8+3[8); etj.

Disa kohë prej këtyne si, 3[8, 4[8, 6[8, 9[8, etj. përdoren edhe sot në muzikë moderne. Kënde duket se edhe ne na kane mbetë këto kohë të ndryshme qi gjinden nder sa e sa kangë t' ona.

3. Thurja muzikore

Njitas me fjeshtsinë, shkon ende thurja a gershetimi muzikuer, i cili asht krejtë i letë, pa këcime të mëdhaja toni, dhe pa pjestime të shpeshta notash.

Mori goca në maje të gurit,

a i ke bā çorapët e burrit

xhanem aman en hopa,

a i ke bā çorapët e burrit; etj.

(nga Malësitë e Verit)

Elbasan me 10-VI-1936

i. gj. nd.

Përfundim

Thame se vallet shqiptare këndohen tue u këcye. Sot për sot k to, vizari më i çëmueshëm qi mundena me pasë në ket landë, janë tue u shdukë. Nji tfaqje besnike të tyne e gjëjmë nder darsma, shvillue jashtë etiketes moderne. Nder darsma burrat në njenë anë e gratë në tjetren, shi krahin shoqishojt dhe shoqashoqes, nder faza të ndryshme të festes këndojnë këto kangë dhe kecejtë me hapa të letë, të vogjel e të rregullt tue ecë njana palë kundër tjetres dhe tue këthye për mbrapa pak para se me u bashkue dy rreshtat.

Më parë këndojnë gratë dhe mandej të njajtin rresht a strofë e këndojnë burrat. Kështu edhe nder shtregulla ku ndihen tue u këndue këto kangë. Nji herë këndon vetëm njeri qi hillet në shtregull mandej ja këthen me kangë grumbulli i përzimë i djelmëve e i vajzave, i burrave dhe i grave.

Shpënesojmë se ka me u zgjue interesi për mbledhjen e këtij vizari muzikuer të shpërdamë nder Malësina e vende të ndryshme të vendit t' onë, dhe me kohë, mbassi të punohen dhe të lavrohen mirë, me i vù themel muzikës s' onë shqiptare e cila ka me kenë nji nder faktorat më kryesorë për bashkimin shpirtënuer e menduer, për njisimin kombtar të Shqiptarit.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Nga fushat e Zadrimeës

Kam bâ një shkuesí!...

(Novelë gaztore)

..... por po u diftoj me 'i herë se nuk báj mâ tjetër me dijtë se fitoj, jo një tortë, por edhe gjân e dyrnjás. Eprá shkuesija më ká dalë s' ká mâ bukur: kondënd kah djali e kondënd kah vajza, eprá ká nisë madje me më dalë edhe nâmi se jam dorëmirë, kaq sá kanë fillue me ardhë një e 'i tjetër me m'u lutë me shkue me i folë vajzen filanit, ose me i lypë vajzen filan tjetrit. por ûn e kam bâ me tobe: s' perzihem mâ nder kso punësh; kjo ká kënë e para edhe e mrâmja herë.

Ndoshta ndokush prej jush ká zekth m' e dijtë mâ gjatë se si ká rrjedhë çashtja e kësajë shkuesí: po mirë, në mos paçi punë tjetër, mbasi edhe un kam qillue ngaeshem, po u a diftoj fill e për pë.

* * *

S' ká pak javë; ishte një e dile mbasditë. Un njat herë sá ishem çue prej zhegut e po u bájshem gadi me dalë, kúr vjen grueja e më thotë: - Zef, ká ardhë kjo kojshija e jonë, Drandja e Pál Merlokut e don me folë me ty. Thotë se ka ardhë me të lypë një ndër.

— Një ndër? Drandja e Pál Merlokut? — thaçë un, e mora fill kah oda e mirë kû e kishte qitë grueja. Kjo një mbas mejet, pse ju ngiatëte me dijtë se çka ishte ndëra qi kish ardhë me lypë Drandja prej mejet.

Mbasi u falme, e mbasi vijoi për një copë herë biseda, një herë permblí shndet të familjeve t' ona, mandej permblí mot, mbí të rejat e ditës e më thae e të thaçë, Zojë Drandja hini fill n' argument:

— Zotní Zef, ûn t' a kam msýe për një ndër. T' a kam msýe ty pse e dij qi vetem Zotnija e Jote m' i bâhe kujdes punës e m' a kryen si duhet. Zotnija e Jote n' a njef e e din se ûn vajzen e kam të ré, shumë të ré, për me mëndue m' e fejue, por, si thona na grát, varzat po rriten me 'i herë, a thue se i ngrehë dikush për flokësh, koha edhe është báj e keqe, pse, mëndo, shmëndo, vënde po ká pak, qyshë se djelmniya, mo Zo' mâ keq, s' po ndigjojnë m' u martue; varza edhe po janë bâ sá

uji, me të thanë mëndja njizet për një djalë, kështû prá kam qéf me shikue e m' e rahatue me kohë. Më ká vojtë mëndja te njaj i biri i Mark Pashtanit: shpí e mirë, djalë i mirë, i pá vese, me një punë të mirë; po due me i rá mrapa me mujtë m' e xanë njat vënd para se të na kaparojë tjetër kush. Prá due me ju lutë Zotnís s' ate me shkue me më ja folë vajzen.

— Me i folë vajzen? Un me bâ një shkuesí? — ja prita ûn. — Prite Zot! A e ké pá 'i herë se çka ká shkruë Zotní Lupi në «Cirkë» ãundra fejesës me shkuesí? Un m' u bâ katil varzash? Kurr e për ket jetë. —

— Aman lëe, lum Zotnija, se m' a kanë këndue fmija «Cirken» (a qitet prej tyne me bâ mos me ja blé?). Ata kanë ngae, more të paça, me ndëjë tuj qitë aso dokrrash: jo fejesë me shkuesí, jo fejesë *alla moda*. Por, kúr të na mbesin né varzat mrëndë, nuk vjen besá Lupi as Cirka me na i martue. Ani kúr thote se i hini kulufiska vajzës pse e fejoj e âma! kulufiska është me i hí kúr mos t' i dale kúndermani e të mbesin mrëndë pá dalë nder shoqe, se m' u fejue a? ani sot! kû e merr at nafakë!, po janë si të bardhat. Çka po më thue prá, Zotní Zef, a thue po m' a bân ket ndër?

— Po si s' po t' a bân! — i a priti grueja e jëme tue m' a pré mûe kështu rrugen e që do kundershtimit.

— Mirë . . . mirë . . . — thaçë ûn — po, mos tjetër, a e ké pvetë ndopat vajzen?

— Uh! vajza jëme! ajo është si pulë. Ajo thotë: si të thuejsh ti moj nanë.

— Po mirë, moj lose, po ûn thotë s' i kam zanát kto punë, s' kam bâ kurr shkuesí.

— Kallaj fort — tha grueja e jëme — tash të kalxon ûn se si duhet me folë.

— Paj mirë veç prá. Tash po flas neser o mbesnesri me Loro Pashtanin.

— Jo me të duhet me folë me t' anë, me Zotní Markun — më tha Zojë Drandja — kështu m' lypë usulli.

N' e nesër, po bâhem gadi me shkue me bâ shkuesin e grueja po më mson fjalë për

fjalë se si e tek do të flas.

— Veshi . . . çarapët per s' mrapshtit, po më thotë.

— Çarapët per s' mrapshtit? A ké luejtë mëç? Po pse?

— Hajt -ebú! kush po t' i shef? Duhet më doemos me veshë diçka per s' mrapshtit, pse per ndryshe thonë se nuk shkon shkuesija marë.

E ún me . . . çarapë per s' mrapshtit u nisa e i shkova në shpí Z. Mark Pashtanit. Mbas parathanave të zakonshme, fillova me thanë lecionin qi kishe xanë per mëç:

— «Zotní Mark, ún kam ardhë me të folë një nuse per Lorón. Zotnija e Jote tashmá bân mirë m' e fejue djalin. Lê qi e kà kohen, por edhe per Zotnín tande áisht mirë m' e prûe sá mâ parë një nuse në shpí, me i ndi lezet rés e fmíve të djalit, m' e pá shyqyr shpín plot. Un kam ardhë me të folë të bín e Pál Merlokut. Demek per ket vajzë, Z. Mark, të vë doren në zjarm. E ké per shka të doesh. N' e shikjosh per të bukur, s' i a gjën shoqen në Shkodër: shtati i sajë si bajrak, sýzezë, flokzezë, ftyrëderdhun, as e frýt as e mbarueme. N' e daç per puntore e zojë shpijet, áisht e vetmja; na e njofim se i kena kojshí: gjith ditën e lume nade deri në mrámje në shuell të kâmbës tuj punue punë shpijet, tuj lá petka në rrasë, tuj mbushë ujë; per punë doret, si ajo e kurrkush! çka t' i shofë sýni i a bân dora; n' e daç mandej per shkollë e dije, si ajo e s' ké: gjithmonë me libra në dorë! e flet italianen! mâ mirë se shqypen. S' po flas mandej per viryete tjera. Urtín e sajë s' e shef sod në kurnji vajzë të Shkoders, e pervûjtë mandej! . . . si pulë. Demek Z. Mark në daç me shtí në shpí një ré si kush, s' e gjën shoqen e sajë m' e kerkue me kâmbë të kalit».

Zotní Markut nuk u duk se i bânë pershtypje të madhe lavdet e mija. — Ti jé — më tha — i gjashtëmbëdhjetëti qi vjen per me më folë nuse. Un besá djalin dishroj m' e martue sá mâ parë e plasa tue i thanë, por kam rá në hall: s' ndigjon kurrresi. Eprá m' e dijtë Zotnija e Jote se çë farë varzash më fliten besá edhe me pare shum. Un i tham djalit: zgjidh biró, merr kê të doesh, por mjaft qi të çilish konak. Por aj! mënden hû. Ká kohë, më

thotë.

— Çka t' i tham prá s' âmës së vajzës, Zotní Mark?

— Moré zotní ún s' po sháj vëndin as vajzen e tash e vë edhe këtë në rabush me tjerë. Por djali s' ndigjon, s' ká ndigjue per tjera e s' ká me ndigjue aq mâ pak as per këtë.

Dola prej shpijes së tij me një grusht miza. Në shpí i tham grues: S' m' bâní dobí as lecioni qi më msove, as . . . çarapët qi veshë per s' mrapshtit.

I kalxueme edhe Drandos perfundimin e pá-bukur të së shkuemes s' ême, por ajo medje nuk u tund fort.

— Lisi me një të ráme s' pritët, tha.

Edhe njimënd, mbas dy ditëve, gjëndja ndryshoi fare. Hasa në Zotní Markun në rrugë (mûe m' u duk si të kishte kqyrë me më ndeshë) e të tanë buzgaz më tha: Per at fjalë qi më thae at ditë në shpí, Zotnija e Jote po ishe pernjimënd dorëmirë. Porsà ja permënda djalit vajzen qi më fole, nuk më tha mâ «jo» si tjetër herë, por: mbasi t' a mbushë mëndja more babë, — më tha, — kjoftë bâ, veç. Duket se kënka shkrue m' u bâ kjo fejesë. Prandej urdhno në shpí se do të flasim prap mbí ket punë.

Ngava në shpí e i kalxova me 'i herë grues, e cilla pá yonesë çoi e thirri Drandon per me i diftue lajmin e gzueshem. E shkreta m' u fal nderës e u gzue mjaft, por jo qi me thanë njaq fort, sá kujtoshe ún, a por m' u duk mûe.

Mbas pak ditëve fejesa e Loro Pashtanit me të bín e Pál Merlokut u bâ punë kryeme. U qit shyqyri, u pín kafet, u çue shëji. Edhe un bilé kjeçë me dhandrrin e me tjerë kúr u çue shëji në shpí të nuses.

At mrámje na erdh né në shpí e dergue me prej shpís së nuses një tortë e madhe sá kjahmeti, e lyene gjithkâh me të bardhë voejt me sheqer me badema të kuq rreth e rreth e me një dardhë meqerit në mjedis. Edhe dy shishe pije. Un u knaqa tui i pá e filloi me m' u çue goja tang. Por grueja e jême, e cilla jo se ishtë ême shoqe, por, márre me thanë, per e më me s' jé bân dalë kurrkuej, nuk u ngut me dhanë gjikimin. Ngau me shpejt nd'odë të zjarmit e këtthei me një thikë, edhe preu një rriskë tortë. — Fugacë e kurrgjá tjetër — tha

me të perbuzun. Shkoi prap vrik e mori shtu-pëxjerrsin, çili njanen shishe pije edhe e kerkoj. — Pije tetë lekshe — vijoi tuj ngerdheshë buzët — Ata m' a paçin faqen e zezë! A kështu po t' a shperblejnë nderen e madhe qi u ké bâ tue i fejue at kalangerrçe!

Mbas pak ditëve ûn ishe ndëjë në kafe Park kû shkoj gadi per gjith ditë, e, me një gjysë lekut qi shpenzoj, lexoj të gjitha gazetatat e kafes kûr ká. Un kishe xânë vënd në lozhen e fundit, e kështu nuk i shifshe as nuk më shifshin ata qi ishin neper lozhe tjera. Ishe gadi kah çoheshe, kûr qe po hîn në kafe Loro Pashtani me do shokë të vet edhe erdhne e u ulne nja dy lozhe mbas s' êmes.

— Na qit me pí, na qit me pí, Loro, — i bertitshin shokët — sundte dona me kremtue fejesen t' ânde.

— Po, po, sá të doeni, me gjith qéf — i pergjegji aj, e i kersiti tavolinës. Ngáne me një herë Koçja edhe Kondi, krisne gota e çinija, gaz, fjalë, poterë.

Mbas një grimet, po ndíj se po i thotë një shok:

— Vetem një punë s' t' a kam pelqye, Loro, në fejesen t' ande.

— Elë, çka?

— Si tash ti, një djalë i gjytetnuem, qi ká kënë perjashta, me shkollë, me kulturë, me shkuë e m' u fejue sikur n' e moçme me shkuesí? Sikur gjyshat t' onë qi s' e kanë njoftë gruen veç te lteri.

— Un sikur n' e moçme?

— Po prá. Pse a nuk á kështu a? Këtú gjith Shkodra á mbushë se shkuesín e fejesës s' ate e ká bâ Zef Jakini.

— Ha! ha! haaa! — qeshi Loro Pashtani. — A doni m' e dijtë, moré shokë, si á kënë puna e fejesës s' ême? Un të fejuemen t' ême e kam njoftë tash gjashtë muej e má teper, e kam njoftë edhe e kam pelqye, sikurse edhe ajo mûe, duhet me thanë. Kam kënë sá herë edhe në shpí të sajë, gjithmonë nder sý të s' amës, merret vesht. Prandej fejesa e jonë e mshehtë ká kënë ká dit një punë e kryeme. Mirë po, si me ja bâ hallit të t' êmet? Baba i êm nuk ásh nieri i keq, por ásh ashtu n' e moçme, qi nuk din ndryshej veç me

shkue gjithmonë e në gjithshka mbas zakoneve të vjetra. Si me ja bâ prá? U duhte me gjetë ndo 'i makalush sá me na krye formalitetin e shkuesís. Edhe e gjetme, e ket qellim na e kreu s' ká má mirë Zef Jakini. Bafti i tij sá me fitue peshqeshin e shkuesís.

* * *

Po, po, Zotní Lupí ká plotsisht të drejtë. Nuk ásh mirë kurr me bâ shkuesína. Mos tjetër, ûn sá per vedi, ju lidhem me qafë e me krye, se shkuesí mbas sodit nuk bâj má kurr.

Shkoder, Gusht 1937

Zef Jakini

FOLKLORE

Kanga e Hajdar Selimit e e Prenk Çettes

Prenk Çetta ishte kumarë me Hajdairin e si i tillë shkonte pa droje te kumara. Kur hini në shtëpi të tij, pushken e gjatë e vuer në çivillek. Te shkurten 6ten me dorëzë sermit e mbajti në brez. Hajdari kishte deri atë ditë vra 28 vetë.

Hajdari ishte tue e fëshi një martine, Myftari i thotë Prenkës e paske të bukur atë allti, a m' a falë t'a shof? po kumarë e i a dha e mbetë pá gjâ, kur qe Hajdari i futi martinës e i rá Prenkes në fyt?

Pjeter Çeli trim i lehtë

Trim i letë kapi martinë

Kambë për kambë kërkton Gërçinen

A s' ma patë Hajdar Selimin?

Ma ka vramun probatinë,

Do të Hasni në qi prejshin kuta

Thojshin Hajdari s' e merr pushka

S' e merrta perladinë

I a ka shkruë hozha hajmalin

Pushka e Fandë shponka thinë.

Zef Çini Doda shka ka thanë

Pushkë të mirë i kemi dhanë

Një qind qese i ka për Fandë

LAZER ÇETTA

FLETA SPORTIVE

Arbitri qi referoj matchin Shkoder-Tiranë s'ka kenë i dëjë

Matchi i foot-bollit që u zhvillue në Shkodër me 31 Tetuer 1937 me Sp. Kl. Tiranen ka kenë matchi më me randësi gjatë kampionatit të vitit 1937, mbasi at ditë u nëdente shapi prej sheqerit, sidomos për skuadrën shkodrâne.

Mirë-po, me gjithse kishin marrë pjese një shumicë populli në fushë (ndermjet të tyne, *per të paren herë, edhe nanat e motrat e qytetit* si edhe pleqt që deri dje e kishin për mëkat lojen e topit), na e pri-shi ket gëzim loja e rëndë qi perdoruen miqt, mbasi këta kjene shkaktarët qi rrxuene keqas dy lojtarë shkodrânë nder minutat më të para dhe dy të tjerë nder minutat e lojës së dytë tue mos mungue edhe një lojtár i Shkodres pak, para se mbaron loja e dytë me i rá shqelm edhe një lojtari prej skuadrës së Tiranës. Un e kush do tjetër që ka qenë në fushë, pa tjetër, pergjegjës bân referin Xhezmi Alin, mbassi ky s' mori kurr fare maset. Ky refér u bâ shkaktár me pezullue për disa kohë matchin Shkoder-Tiranë (i cili u persrit dhe perfundoj në fitim të Tiranës, mbasi skuadra shkodrane s' mori fare pjesë në fushë) dhe me sjellë një egersim ndermjet dashamirvet të sportit.

* * *

Në gazeten "Sporti Shqiptar," Nr. 100 d. 13-XI 1937 si edhe në gazeten "Drita," të datës 14-XI 1937 kemi páam artikullin "Rreth matchit të Shkodrës," në të cillin u ekspozojshin pikëpamjet e të dy anëve pa u komentue asnjëna, se "arbitri — paska thanë — që asht shterngue me dhënë penaltyn mbassi ka qenë i kercnuem prej lojtarve e popullit dhe se aj sa per vedi i ka dhanë fund lojës qysh në të 40 minutë tue i vazhdue 5 minutat e mbráme vetem për me evitue ndonji incident."

Këtu un kam guximín të deklaroj se arbitrit populli s' i ástht kercnue, vetem se ka virrë në shumicë pa luejt vendit që ástht penalty e jo korrne (natyrisht për ata qi e dijnë lojen e foot-bollit). Populli me kurr farë fjalet s' i ástht kercnuem arbitrit e as që ka hye në fushë. Këjo ástht një e vertetë e pa diskutueshme.

Persa i perket sjelljes së lojtarve shkodrânë, mbi pretendimet e tyne në penaltyn, kuer këta i qenkan kercnue me fjalë arbitrit, pse s'i qiti jashtë lojtarët, ose pse nuk e pezulloj lojen tue ikë nga fusha? Fundi pse vazhdoj lojen kuer lojtarët i qenkan kercnue? Ay mund të hyente për siguri ndermjet Armes së Gjindermerís.

Populli shkodrânë ástht tregue më i disiplinuem i nder të gjitha fushat sportive; por na vjen keq se arbitri ka kënë aq qorr sa meriton për hirin e sportit, të perjashtohet një herë e për gjithmonë.

Me hy në detaje, tashmá s' na intereson se këjo ndeshje mori dhén. Arbitrat lypset të jenë të zot e të pa ánshtëm. Lojtarët duhet të jenë vëllazen e jo anmiq, mbassi Shteti nuk shpenzon të holla për me ngjallë anmiqsina ndermjet qyteteve, por ka qellim me sjellë BASHKIM sa më të perzemert. Lojtarët e pa disiplinë duhen perjashtue.

* * *

Nga ana e éme tham se ástht kënë mkat me ju mohue fitimi një skuadre që e ka meritue plotsisht kët fitim. Kët gjá e provoj mos marrja pjesë e skuadrës shkodrâne në persritjen e matchit me d. 23 Kallnduer 1938.

SHKODRANI

Epigrame

(Perkthime)

Filip Pananti. (1766—1837)

Thote 'i doktor pa prá
se mirë gjithshkaffjen Krijuesi e ka bá.
I tha 'i gungaç: Kqyr krygjzat e mí.
E aj: Për gungaç, kuej mos të ja keshë lakmí.
Rá njani më një hendek e u zhye me llo
e i tha njaj rrudhsi: Doren ma ép, ndimom.
- Si, si thae? vetë doren me ta dhanë? -
Ja priti rrudhsi. - Uhá në do me ta lanë

- Filan doktor ushtár na ásthte bá.
- Se gjinden mure rrezin nuk kënë má.

De Rossi.

Gojen tu hapë në sa at pus latinië msote
mjeshtrit të vet plak po i thote
një lokeri shqiptar: - Që kohë ástht kjo, zotni?
Ju gjeq plak shkoder: - Kohë e bjerrme, o fmi!

D. N. SAHATÇIJA

SHTYLLA E LEXUESAVE

Nevojë e domosdoshme për hapjen e një dege së Bankës së Bujqësis në Shkodër

U bënë shtat muej që se u themelue e u çil Banka Bujqësore e Shtetit e pritun me gzim të madh prej popullit shqyptar që në ket veper të madhnueshme të rregjimit shef një nder ato themele më të parat mbi të cillat ka me u ngrehë jeta ekonomike e ré e vëndit t' onë, e nonse frytet e ktij instituti kanë fillue m'u bâ të ndëshme, efektet e tija nuk kanë mujtë endë me gjetë shvillimin e dishruem e pergjithsimin e lypun nder të gjitha lamët bujqësore e nder të gjitha çetat e bujqve.

Arsyeja kryesore e kësajë mungesë, mbas mëndimit t' onë, është pse Banka është kufizue deri tash vetem me hapjen e zyres qendrore e nuk i ka çilë endë filialet a degët e veta nder vendet e ndryshme të Shqypnis, sikurse është e parapamë në Statutin edhe në programin e punimit të sajë.

Me gjith vepren propagandistike që është tuj bâ Banka neper mjet t' organeve komunale e të zyrave të Bujqësis, e me gjithse n' artikullin që ka botue nder fletët e «Dritës» organizatori i Bankës Comm. Frigioni, ka theksue edhe një herë më tepër qellimet humanitare të Bankës, shifet se bulku i ynë rrin si pîtas, e ngurron me perfitue prej lehtësimeve të jashtzakonshme q' i paraqet Banka, për arsye se bujku i qarqeve, i maleve e i fshateve nuk ka mundësi më hî në kontakt të drejtperdrejtshëm me organet e Bankës, të cillat vetem, ma fort e më mirë se që do organ i ndermjetshëm, janë në gjendje me i dhanë bulkut shkoqitje t' imta, tuj i bâ me prekë me dorë interesen e tij të vertetë, e me shvillue një veper propagande e vullgarizimi në kuptimin e gjanë të fjalës në mes të popullsis bulke përmbi qellimet e dobînat e Bankës, e tuj e vûe ktë në gjendje me krye pá vanesë e personalisht formalitetet e dhanjes së kredis, pá kenë nevoja me humbë kohë me korrespondencë, etj.

Por në kjoftë se hapja e degave bankare është e nevojshme të bâhet nder të gjitha qendrat bujqësore të Shqypnis, kjo nevojë paraqitet shumë më e madhe e urgjente për në qar-

kun e krahinës së Shkodres, kû popullsija bulke është e perbâme në gadi tansin e vet prej pronarësh bujq të vogjel, që kanë më interesë me i punue intensivisht në mënyrë frytdhanëse tokët e veta.

Shpresojmë prandej se zani i ynë që po e shfaqim neper mjet të revistës shkodrane «Cirka» ka me gjetë një jeh nder sferat kompetente e ka m' u provokue një hapje e shpejtë e degës së Bankës së Bujqësis në Shkodër.

Nji grup pronarësh-bujq

Pengimet n' uren e Bahçallekut (Drinit) vazhdojnë . . .

Nuk e kuptojnë! Deri kuer më administrata lokale po pengon auto-mjetet që po përkohen neper këtë urë?!

Asht rrahë këjo çeshtje edhe në shtypin e Kryeqytetit, dhe u shpresonte se me ardhjen si Prefekt të Z. Javer Hurshitit, edhe ky pengim do t' u hiqte. Por dolme të gabuem deri tashti.

Edhe një herë me këto rreshta do t' i lutemi Z. Prefektit popullor që roja e Urës së Drinit të mos ndalojnë automobilat dhe të pyesin: nga vjen ti or shofer, që numer ké, si t' a thojnë emnin, kush janë këto udhtarë e kah shkojnë ose vijnë?

Asht e vetmja roje në Shqipëri që ka këso formalitetesh.

Marrim vesht për ndalimin n' uren e Bunës e në Rus, për shkak pasaportash, por këtu s' na duket e pelqeshme, mbasi administrata mund të marrin masa të tjera për të huejt ose shqiptarët që vijnë nga jashtë të qenë se të huejt do të vijnë për hotele e shqiptarët s' kanë nevojë për pasjen e pasaportës, kuerse këta dijnë mirë fillit se s' mund të hiejn në Shqipëri e as mund të dalin pa vizue pasaportën ndërlimane ose kufij tokësorë.

Në rastë se ka donji arsye tjetër për ket ndalim, atëherë të na kallxohet që t' a dijmë të gjith.

Le të presim.

SHKODRANI.

FOLKLORE

POSTRIBA

(Vijon prej nr. 39 fq. 41)

K.) Kulla (ara e prozhme). Kole (duhani-shta). Kësolle (tokë duhani, kallamboqi e perimesh). Kratule (tokë duhani e kallamboqi). Kopshte (tokë duhani). Kërvece (prroje e ara duhani). Koplike (tokë kallamboqi duhani e perimesh). Katruli i Vogël (sukë shkambi).

L.) Livadhi i Madh. Lisçe (prozhëm). Livadhi i Çekes. Livadhi i Man Alushit. Lise (prozhëm, livadhe, tokë kallamboqi, duhani e perimesh). Livadhi i Gjatë. Livadhe. Lukth (prozhëm). Livadhi i Hoxhës. Lugu-Derr.

M.) Mahmu'-Nezire (prozhëm). Mbas-kësolle (tokë kallamboqi, duhani e perimesh). Mbas Xhamije (tokë duhani). Markeshe (prozhëm). Muhaxherime (fierinë). Mbas-Shardhe (ara e ullishta). Mejtepi. Mrizat e Dragoçit. Mbî-kësolle (ara e ullishta).

N.) Nën-Udhe (tokë kallamboqi). Nën-Kësolle (ara e ullishta).

O.) Ograja.

P.) Plepçe (prozhëm). Prozhmet tu puçaka. Prozhmi i Manit. Prozhme (tokë kallamboqi, duhani e perimesh edhe prozhëm). Përpofe (tokë duhani). Pesoke (livadhe e prozhme). Pusi Dragoç. Pusi Celufe. Prozhmi i Kopshtit. Prozhmi i Kullavet.

Q.) Quke (tokë kallamboqi e duhani).

Rr.) Rugë-Bokse (tokë kallamboqi). Rruga Va-Mes). Rruga e Boksit. Rruga e Dragoçit. Rruga e Kësollavet. Rruga e Fojletavet. Rruga e Vidbit. Rruga e Lisit të Mujos. Rruga Kullaj. Rruga e Ngushtë. Rruga e Katundit.

S.) Sinore (tokë kallamboqi, duhani e perimesh). Syloviqe (livadhe). Suka Pesoke.

Sh.) Shuk-Kole (prozhëm). Shtoje (tokë kallamboqi, duhani e prozhëm). Shtjerra (tokë kallamboqi).

T.) Toka e Bleme. Trojet e Ibro Ademit.

U.) Ullunishta (tokë kallamboqi, duhani e perimesh).

V.) Vëneshta (tokë kallamboqi, duhani e perimesh). Vidhe (tokë kallamboqi). Vorret e Dragoçit. Vorret e Vjetra.

Xh.) Xhamija.

Z.) Zabitahe (fierinë).

7.) Boksi.

Kah lindja e Dragoçit është Boksi, qi kufizohet veç me këtë edhe me Kulla, kah Prendimi Shakotë e Domën, prej të cilit e ndamë Rraseku e me Drisht e Mes, kufinin me të cilët e bân Kiri.

Boksi, qi njehë mâ se 30 shpija me 460 banorë ndahet në tri lagje. Sekaj, Kodrë-Boks e Rrasek.

a). Sekaj është e vëndueme përfunda Kratulit të Madh, një kodrinë krejt shkamb me faqe prej prendimi; njehë 7 shpija, të gjitha afër njâna tjetrës. Këjo lagje është afër Kiri, përfunda së cilës kah jugu e prëndimi hapën arat.

b). Kodrë-Boks, a Kodrë-Llesh është vëndue sipri një kodre, të cilën e ndanë prej Sekaj një luginë fushore arash. Njehë 20 shpija, qi janë afër njâna tjetrës.

c). Rraseku, qi njehë 4 shpija gjindet kah lindja e Kratulit, në breg të Kirit e të Rrasekut.

Për kah sipërfaqja ky katund është mjaft i haptë, por shumicën e kësaj hapsi e ká mal gërdhatë e tokë për mbjellje ka për, për sa banorë qi ká, gjá, qi shumë shpija tue u shumë janë shtërngue me lânë vëndin e me dalë tjetër kah, mâ tepër se askund në Kulla, sikur ka me u pam mâ tutje.

Duket se ky katund nuk është gjith aq i vjetër sa Mesi e Myselimi, pse këtu nuk duket asnjë shëj vjetërsije; si duket, për shembelluëm mbassi erdher Turqit në Shqipëri. Ndoshta ka muejtë me qënë një katund i vogël ku është Sekaj.

Mbas gjëse në çdo tregohet, një vënd me rëndësi ka muejtë me qënë në bregun e Kirit përfunda kodrinës Kratul e në Rrasek.

Këtu gjá e dishmon një ndërtesë e vogël, trojet e së cilës edhe sod shifen në mbajen e Kratulit, qi është në gjasim të njaj kështjelli.

Kjo kodrinë për rreth mbajes, qi sosë në një fushalog në trajtë gjatori është e rrethueme me gurë të mëdhaj në forma të rregullta, sod largue njëni tjetrit e ikë prej vëndi, qi dikur ndoshta qenë ledhe, të cilat e kanë pasë rrethue këtë vënd. Ajo ndërtesë thohet se ka pasë qenë roja e pazarit, me dugajë e magaze, qi ishin dikur këndej e andej bregu Kiri, prej këtu përfunda kësaj kodre e der përtej urës së Mesit, kunduell asaj lagjes së Drishtit, qi thirrej Shmarqe e t' asaj, qi ndoshta ka muejtë me u thirrë e Mosit. (Shif mbî Drisht e Mes!)

Në këtë vënd thohet se ka pasë qenë një farë Muzhile. Këjo ndoshta ka muejtë me qenë mbassi ndër ara t' atyshme shifen copa-tjegullash e helikë lye me gëlqere.

Thohet se në këtë vënd ka pasë qenë bân një farë panagjiri ditën e Sh' Markut, ditë të cilën e festonte ky katund; ndoshta edhe sa tjera aty për rreth.

Mbasandej edhe në Rrasek thohet se kanë qenë do troje, shi mbrënda një are, qi thohet Ara e Madhe, ku veç sa gjânavet tjera të kohës para turke, është gjetë, në çka flitet, një thifunçi (i vogël krejt sá ata, shtetën shtazësh, qi sod na i mbajmë ndër tavolina për hijeshi).

Bisedohet se para-ardhjes së Turqvet, nëpër mal të Boksit, ka pasë rrjedhë një ví uji e madhe sa vaditte një shumicë arash, qi mund i arrijte. Kur Turqit erdhën e zûnë vënd në fushën e Shtojit, Shqiptarët me i a u pré ujin — edhe Kiri asokohe kishte shterrë — i a nxûnë grykën me lesh të pa-lamë. Krojet, qi sod janë nëpër mal, s' janë tjetër veç shfrimi i asaj vís së dikurshme.

Sipri kodrës Kratul, shi mbrënda trojevet t' asaj ndërtesë asht vorri i njëj ushtari turk, qi u vrá prej Malazezvet në luftën Ballkanike kur po rrethohej Shkodra.

Posttribsit, prej mbajes së Benizit, mbas një luftimi qi bânë me Malazez, të cilët kishin ardhë e zânë vënd në Cungurrjel, edhe këjo një mbaje, qenë thye e bylyku i ushtarvet Turq, qi rrinte gadi në Kratul e Madh, pa dijtë gjâ, pse natë, mbet i rrethuem: Mbas një luftimi të shkurtë, në të cilin duket se mbet vdekun vetëm ky ushtar, një oficer i rí mylazim (nëntoger) mos me rá i gjallë në dorë, nëpër të thijun të dritës, i prîni ushtarvet e i çili rrugë

vedit, kaloi urën e Mesit e u bashkue me shokë në Bardhaj.

Mbas shtatë muejvet një çoban e gjeti trupin e këtij ushtari krejt të pa çartun, vetëm petkat e kalbuna, n' atë ânë kah kishte pushue në tokë. Këtu ku kishte dhanë shpirt, qe vorrue.

Në Kodrë-Boks Mali-Zí pat vû mâ të madhin top me të cilin gjuejti qytetin e rrethuem të Shkodrës.

Në Rrasek janë tri vorre, i një tetari e i dy gjindarmvet qi u vranë në levizjen e Dukagjinit.

FISE. — Banorët mâ të vjetër të Boksit thohet se janë Ali-Kukajt a Bajraktarajt, Ahmetajt, Hasanat e Bajrajt, atlosh i të cilvet është një farë Gjoke, të parët e të cilit i binë t' ardhun prej Mërdite, shumë kohë para se vishin Turqit në Shqipni.

Gjoka pat tre djelm: Lleshin, Markun e Pjetrin, të cilët mbas vdekjes së t'et u ndanë. Lleshi zû vënd në Kodrë-Boks, e cila edhe sod mban emnin e tij Kodrë-Llesh. Prej këtij janë Bajraktarajt e Hasanajt. Prej Markut a Pjetrit, qi zû vënd ndoshta në Dragoç, janë Ahmetajt e ndoshta ndonjënit prej këtyne Bajrajt, në Sekaj.

Flitet se kur Turqit i u afruen Posttribës së Poshtme sundesi i saj qi thohet se ishte një farë Çavoni, i cili kishte ndëjen në Myse-lim të sodshëm, me qenë i qetë vetë e populli i tij, nuk i u kundrështoi, por u dorzue. Disa burra nuk e duruen këtë dhunë e nën kryesí të Lleshit e të Markut i u kundrështuen Turqvet, por qenë thye e Lleshi qe varrue e Marku mos me e lânë vëllán e vet (a ndoshta probotin) në dorë t' anmiquet e mori kalibet edhe e mëshefi në një shpellë, ndoshta në Shpellë të Sinës, qi është mbî Rrasek. Në të bardhun, të dritës, Turqit kur panë pikat e gjakut u leshuen kah ajo shpellë, por s' hinë mbrënda, pse marimag kishte ndë peshurën e vet në dorë e saj, gjâ qi ata i bân me besë se s' ishte kush mbrëndë. Me largimin e Turqvet atypari Lleshi që çue ndet të vjetër, qi ishin dorzue e Marku mori hikën e u bashkue me luftarë, shokë të vet. Tue mos muejtë me ardhë mâ ndër të vjetër, zû vënd në Boks të Planit.

Ditë të tjerë tregojnë se Gjoka pat dy djelm: Lleshin e Pjetrin e Marku s' qe djalë i tij, por i njëj Gjoke gjetë, të parët e të cilit kishin dalë prej anavet të Gucis e rá në Dragoç o

o atypari. Tue qenë se i biri i Gjokës së Gu-
cis, qi ishte káll i vetem pa kënd e i u qas
Gjokës Mërditas, pat emuin Mark, u ndërlikue
e u njeh edhe ky vëllá me Lleshin e Pjetrin,
mbassi qi babat e tyne patën të njajtin ëmën.

Mark Gjoka, kur Turqit erdhën këtu në
Posttribë, hiku në Boks të Planit, ndër kush-
rij të vet, ku shumë kohë perpara kishin zënë
vënd aty.

Dikush tjetër tregon se një farë Pepë Gjo-
ke, stërnip i Mark Gjokës, u bâ i rëndë e në
të ndamë me vëllazën la vendin, Boksit e Pla-
nit e rá n' Urë të Shtrëjtë. Edhe njëni nga djel-
mët e Pepës, ndoshta i thanun Mark, pse i
mbrapshtë ndër vese, e mâ tepër tue mos muejtë
me ndëjë brí njënit vëllá Hasanit (Has-Pepës)
qi u bâ mysliman, qe shtërngue me dalë kë-
ndej, tue lanë aty Has-Pepën e sa tjerë vëlla-
zën të vet, prej barkut të cilvet sod banohet
nji pjesë e madhe e Urës së Shtrejtë, si ka
me u pá mâ tutje.

Shum vjetë mbrapa një djal o nip i Mark
Pepës, mbassi u suell e u pshtuell andej e kë-
ndej, erdh e zû vënd në Sekaj, ku u bâ mys-
liman tue mârre ëmnin Bajram, prej të cilit
nën ëmnin e tij rrjedhin Bajrajt.

Tregohet se Boksi e muer ëmnin prej një
pinjollit të Bajros (Bajramit), qi quhesh Mehmed
e gojdhana na ep:

Mehmedi ishte shumë trim, cilsí qi bashk-
katundsit ia kishin smirë, e prej smire s'e ndiq-
shin, pse tjetër fisi e i ardhun shumë mâ vonë.

Në një luftë kundra Malazezvet, prej trim-
nís qi bâni sa preu Vlladiken e mori kalin e
tij, një nga vezirat, qi sundonte asokohe në
Shkodrë, desht me e bâ të parë, por Mehmedi
s' e pranoi, vetëm i u lut. qi bajraku të mbante
ëmnin e vëndit prej kah kishin pasë dalë të pa-
rët e tij e rá aty; prá edhe ky vënd të thirrej
Boks e bajraku i Boksit. Lutja i qe pranue e
atë ditë e mbrapa u thirr e u regjistruë ndër
lista qeveritare këjo ânë «Boks» e bajraku
«Bajraku i Boksit», qi sod përmbledh sa katunde.

Shumica e Boksit e e Kullës banohet prej
pinjollavet të Gjokës.

Një tjetër fis me vjertësí e parí janë Spa-
hijaj, qi sod thirren Ibraj, ëmën qi e morën
prej të parit ardhë e zënë vënd këtu, Ibrit.
Spahijajt, qi thohet se erdhën prej Gashi, patën

shërbye n' ushtrí Turke me timare, ku e lyp-
te nevoja tue bâ shumë trimnina e tue marrë shumë
dekorasione e grada prej mbretit të Stambollës.

Cekaj janë t' ardhun prej Hotit e Shaba-
najt a Sykajt prej Dedajvet të Shkrelit, një
vëllá me Sykajt e atjeshëm.

Mâ të vonshmit, qi kanë ardhë e zënë
vënd këtu në Boks, para 100 vjetvet, janë Bi-
bajt a Syl-Urajt dalë prej Urës së Shtrëjt;
Turkajt prej Karme e Domnorët prej Domni.

Toponomastika.

A). Ara Dardhas (mbiellet kallamboq, du-
han, perime, bastan etj.). Ara Livadhi (mbiellet
kallamboq, duhan, perime etj.). Arë-Tafe (mbie-
llet duhan e perime). Ali-Mete (kodrë). Arat e
Poshtme (bregu Kiri në Rrasek). Ara e Madhe
(mbiellet kallamboq, duhan etj.).

B). Bahçe (mbiellet kallamboq, duhan e
perime). Bokë-Kuqe. Blina (shpatinë).

C). Cungu-Rrjel (mbaje kodre).

Ç). Çymer (mbaje kodre).

D). Djegse (livadhe). Djegsi (mal). Dushku
i Keq (kodrinë). Dragavojë (ograjë).

F). Face (livadhe). Fushat (tokë buke e
ograjë). Fusha e Sheshevet (kullosë). Fiku i
Rrasavët të Drishtit.

G). Gurishte (mbiellet kallamboq, duhan,
perime, bastan etj.). Gropa Hysej (ograjë e
livadh).

H). Hamalle (ograjë).

K). Katrule (mbiellet kallamboq e duhan).
Kasare (mbiellet kallamboq, duhan, perime etj.).
Kopështi Balijaj (tokë buke). Katulli i Madh
(kodrë). Kapiti (kodrë). Kodra e Madhe. Krye-
Sade (rrugë e arat, qi janë andej e këndej saj.).
Kodrë-Mret. Kalpç (kodrë). Krovanicë (kroje).
Kroni i Pyllës. Kroni i Mrazavët të Flatit.

L). Lãmthe (ograjë). Linishtë (ograjë e ku-
llosë). Lugu Mbë-thënë (ograjë). Livadhi i Su-
kës (livadh e një pjesë merr). Lugje (livadhe).

M). Markësba (ullishta). Mizi i Hajdarit
(ograja). Mbi-Face (mbaje kodre). Mbaja e He-
rrës. Mullin Rrasek. Mullini i Musta Brahimit
(rrënojë). Mejtari (dikur ka qenë shkollë).

N). Prëdaj (livadhe). Prëng-Gjeçe (liva-
dhe). Pica (ograjë e livadh). Projna (ara).

Nën-Vonë (mbiellet kallamboq, duhan
e perime). Nën-Udhe (livadh e ograjë). Nën-Vë-
shte (tokë buke).

O). Ograja e Madhe. Ograja e Vogël. Ograja Dardhas. Ograja Vështi.

Rr). Rraseke (mbiellet-kallamboq, duhan, etj.). Rrethe (livadhe). Rrathe (ograjë). Rruga Kodrë-Boks. Rruga Brî-Bokse. Rruga Djegse, Rruga e Rrashit. Rruga e Kodravet. Rruga e Xhamis. Rruga e Livadhevet. Rruga Prijaj. Rretbi i shpellës së Sinës. Rravade (tokë buke).

S). Skuere (tokë duhani e prozhmë). Stëne (ograjë). Sine (livadhe e prozhme). Suka e Oborrit (mbaje kodre). Serra e Thivet. Suka e Dhivet. Suka e Qënvët.

Sh). Shkalla (mbiellet kallamboq, duhan, perime etj.). Shtoje (tokë buke e livadhe). Shegat (ograjë). Shpella e Sukës së Dhivet. Shpella Uruçe. Shpija e Keçerdhes. Shegzi (mbaje kodre). Shpella e Sinës. Shkalla Basleq.

T). Trojas (ograjë). Trojet Ibre. Troje Turke.

V). Vêje (mbiellet kallamboq, duhan, perime etj.). Vá-Dragoçe (mbiellet kallamboq, duhan, perime etj.). Vështe (mbiellet kallamboq, duhan, perime etj.). Vështe-Ibre (mbiellet kallamboq, duhan, perime etj.). Vorret Sekaj. Vorret e Boksit. Vorret Rrasek. Vorret e Marti'-Markut (vorre të vjetra, ndoshta para kohës turke).

Xb). Xhamija.

(vijon)

Hashim Koplikaj

Anekdota popullore

E pvesin njanin qi po vîte prej tregut :

- Kah po vjen ?
- Me shpinë prej tregut.
- Si shkote bereqeti ?
- Në kual e në gomar.
- Po ti sá i trashë kênke !
- Ká edhe mâ të trashë.

Gj. P. (Berdicë)

Majmuni, gomari e byri

(L. Pignotti)

*Majmuni ankohej : kot ásht m' e madhnue Natyren e njat t' verbten provani,
Qi krejt e pa-kujdesëshme t' u diftue,
Nuk dihti një grimë bisht me na e pertri.*

*Po deri mîve bishtin jau ka falë,
E mjaft u lshohet hieshem per m' u pá,
E vránshem mbi né súnin gjithkush ndalë,
Se dukena pa të njimend hatá.*

*Gomari ndieu - e tha - ktú nuk vë gisht;
Se njaje herë qi marr me dalun n' fushë
M' ngacarrohen keqas ferrat neper bisht,
E m' kapen per të fmija e luejnë harushë.*

*Por vetun kaut oh ! sa ia kam lakmí !
Qi brinat permbi krye na i ka dredhë,
E ftyra i duket t' tanë per bukuri
Kah shkon madhnueshem kreshten tue perhjedhë*

*E sjep e desh e dele qingja e ftuj
Me t' bukra brina n' shëj gjithkund i dáj,
E un pa to i mbetun posë ndokuej,
I shkrimun jes i mjëri n' lot e n' váj.*

*T'i ndimen byri u briti: oh ! të pa mend n' kry !
Qi kot ankohni n' punë qi s' janë per ju :
Po kqyrni 'i herë si mshilun kam kto sý,
E t' fortë vajtimin bani veç mbi mú.*

*Mos kqyr lakmueshem n' tjerë ndoj miradí;
Por shih si t' shumten halli i ka rrethú:
N' do jeten n' paq m' e shkue, s' do t'jésh smirzi.*

D. ALEKSANDER SIRDANI

Gomari

(G. Gozzi)

*Po ti, gomár, me lulë ashtú ngarkue
Tuè t' primun lulishtari pash me pash,
Na u dukshe me t' perletë porsí bimbash,
E shkojshe ajrin udhës tue na e balqmue.*

*Ty ninfat e barit t' u avitshin ozue,
E knaqeshin ndër lule porsí mindash;
Por me pleh kosha mbasi t' vîne tash,
Ka nisë gjithkuni lerg me t' u mnjenue.*

*Ty t' duket e pa drejtë e madje kore,
Qi mos me t' dashtë, ty t' bani plehi i zít
T' puhisamen erë e huleve si e bore.*

*Virtuti asht erë e kandshme qi mban n' gjí;
Po bane t' mbrapshten udhë 'i herë e more,
I gjalli e i dekní ka me t' pasun mní.*

D. ALEKSANDER SIRDANI

Nandë frang e shtatdhetë

Novelë e dialogueme

Jóóó trim zotóóó, (i thote grueja Ndreca) demek ket kapelë, nuk mund t'a vë mâ, i ka dalë moda fare! . . . mandej, vera kaloi . . . tash duhet një kapelë dimnit; kësajë m' i ka mbetë dielli sá më vjen turp me dalë me të jashtë, forma i ka lujtë, fare . . . e me doemos më duhet një tjetër, si thue? Ti e shef edhe vetë ë? . . . as ty nuk të k' ande qi un të dahem shoqesh, për një kapelë, një gjá që duhet, duhet! . . .

Ndreca: S' dî besa lum grueja; me t' u marrë mendt në ket shekull; tjetër bisedë nuk bâhet ktu në shpí t' ême por punë *Modet*; nuk më thue makáre a jé lodhë more trim o ndoj send tjetër por ul e ço *Modë*; tash i doli moda kapelës, tash i ndroi forma pektave . . . tash i mbet dielli kësajë, tash i rane fíjet asajë . . . po si . . . dreqin nuk u bânka ndoj . . . send . . . që, mos tjetër, të qëndrojnë për 6 muej pá i dalë moda? . . . Ti merr shembull prej qelshes s' ême që s' m' i lot as formë, as modë . . . a e shef? . . . më ká marrë bojen e njaj dymleku të kalbun dhe kshtu do t' a bári . . . se s' ma qet me blé tjetër . . . Na ktu veç m' u mundue për *Modë*.

Grueja: Demek ti . . . me fjalë tjera . . . don me thanë që nuk ké për me m' a blé . . . ë? . . . po deri kúr me të ndigjue ty kshtu? . . . sot s' kam . . . neser s' kam . . . Sá mirë për vedi nuk të dhimen me i barxhue për natë nder mejhana ka tre-kater lekë? . . . Po çka kujton ti . . . se tesh po rrí pá u vesh-a? . . . Mos të ishe martue mbasi s' jé i zoti me mbajtë gruen, se kto punë i ká martesa.

Ndreca: Ti mâ . . . fjalën e mrame t'paren . . . së guxon nieri me folë për këen me një herë! . . .

Grueja: Posi nuk keej un? . . . kam të drejtë . . . e kam vûe oroe gjith-herë . . . kúr të tham për ndoj send, ké me më thanë s'kam! . . . ty skami të mbloftë e mos të lshoft kurr, pa të keqen t' ême e të fmive.

Ndreca: Ty skami të mbloftë e mos të

lshoft kurr pa të keqen e fmive, e pá të keqen t' eme.

Grueja: Dyrnjaja lozin mendsh mbas grave, e ti a thue se më ké hysmet-qare . . . Ty jarebi . . .

Ndreca: Ti jaaaarebi më marrsh të gjith të keqen. Po çka po xehesh? dyrnjaja thotë lozin mendsh mbas grave . . . Pò . . . pò . . . âsht e vertetë! . . . me të qitë Zoti nder kso grásh, si më ka qitë mue, me të vertetë kishin me i luejtë mendt. Po kê nuk bani ju me lujtë mendsh? . . .

Grueja: S' âsht nevoja me bâ fjalë shumë! . . . un po të tham se kapelen e due! . . . e ti bân si të duesh! . . . se mjaft t' a kam majtë jazin, tue të ndigjue a thue se . . .

Ndreca: Po ti hangsh moj vedin! . . . po çfarë jazit më ké majtë ti mue? . . . moj ti u mbâjshë për terfurka . . . po un shyqyr s'kam dekë alá . . . Palë ti ktu! . . .

Grueja: Mordja kjoftë qyqe! . . . që nuk të . . .

Ndreca: që nuk të . . . po ti qitë krejtë mâ, ti njat qefë po ké, me të dekë un, ti deksh, e mos u njallsh . . .

Grueja: Po 10 frangat që t' i pagoi dje aj . . . çka i bâne? . . . pse thu nuk kam? ato 10 frang mjaftojnë për kapelë; vetem nand frang e 70 qindtarë bân.

Ndreca: Ké kry ti me vûe kapelë që kush-ton fr. ari 9.70? . . .

Grueja: E kam dá m' at dugajen ku ké punue dje . . . e kë të phtuellun të raha-tueme . . .

Ndreca: Kush u dá sebet me m' u veshë grueja alá franka! alá franka! . . . i dalt shpirti! ju s'ha lat tek në xhep moj! tash po shkoj në punë se fjalë t' ueja s' mbarojnë kurr! . . .

Grueja: Mirë shko, . . . por mos m' eja në shpí mrama pá kapelë! . . . se nuk të lâ me hí t'ardë t' i dîsh . . . por ne ardhsh veç me *myftar*; dugajen edhe ta kalxova, paguej paret dhe më sill kapelen . . .

Ndreca: Të shofim një herë palë!... Lam-tumirë prâ... .

Grueja: Rruga e marrë të kjoftë... njik-shtu prâ Ndrecë ë?... .

Ndreca (tuf dalë) Po po!... . (grueja mbylli deren e Ndreca shkoi me fillue punen e vet, të rregullshme!... .)

* * *

Ora po numronte 7, mramje e Ndreca mba-si kishte marrë punë po ecte kah shpija... . Kryet e mbante si të vjerrun, e në ftyrë të tij u dukshin sheje zemrimi... dhe flitte me ve-di:... . Kësajë i thonë del jashtë të ha ha-rusha, shko në shpí të rreh grueja... . ksi rrezikut që më ka gjetë mue me grue! mos gjetët kënd... nuk të lã në shpí më thotë, mos me më blé kapelen! veç në ardhsh me *myftar*; po kjo a kã bâ vakí kund?... . Une 10 frangt, po i kam, por me i harxhue për një kapelë po më dhimen!... . mâ mirë aspak!... Shpija është e jemja, ma mirë me i ndej kokerr, mâ zi me e msue me të butë... . s' kã, duhet t' a rregulloj sonde punen një herë e pergjith-monë, mos t'i bín nder mend mâ me lypë gjã!... (dhe me kto mendime mrrijti në shpí, krisi në derë dhe e shoqia me pá se kush ishte doli në dritore!)... .

Grueja: Kush është!

Ndreca: Çile çile se jam un!

Grueja: Kjossh shndosh, nuk po të njof!...

Ndreca: Nuk po më njef?... Luej Luej!...

Grueja: Oo ti Ndrecë jë! a e ké blé ka-pelen?... .

Ndreca: Çile moj po të tham; mos më bân me bindë mahallen ktu në rrugë a more vesht?... .

Grueja: Të kam thanë se pá më blé ka-pelen nuk të lã në shpí, as të hapi derë!...

Ndreca: Çile po të tham, se shpija është e jemja.

Grueja: Fol prâ... a e ké ble a po a jo?

Ndreca: Jo moj jo, nuk t' a blej...

Grueja: Atherë rri jashtë prâ!

Ndreca: Po kshtu a kã bâ vakí? në shpí t' ême mos me pásë të drejtë me hí? Jooo kjo s' i rrfeket kuej! A merr vesht moj? çile!...

Grueja: Të kam thanë! blej kapelen! kot lodhesh se nuk t' a çili, tash është natë nuk i çili kuej derë!... a me zort don me hí ti a?... shko e merr *myftarin*!...

Ndreca: Po *çka* më duhet myftari mue, moj me hí në shpí t' ême mé myftar; po ti a jé mirë në mend?... .

Grueja: Nuk i çili kuej derë naten!...

(Nji Gjindarë, kah po bante roje andej pa-ri, e kah ndien si shamatë, i afritet Ndrecës e i thotë!... .

Çka lypë ktu ti?

Grueja: Nuk i çili kuej derë naten!...

Gjindari: (Ndrecës) Fol mor që kerkon ti ktu!... don që t' i prishish qetsiën familjeve të hueja? Qerratah.

Ndreca: Asht familja e jeme mor Zotni!...

Gjindari: Po pse nuk t' a hapë porten prâ?

Ndreca: Mend grásh mor lum zotnija, i a mbushë mendja nuk don që t' a çilin, ké ç' t' i bajsh?

Grueja: (Gjindarit) Merre e na hiq qafet aman.

Ndreca: Ty të hjekt moj Zoti dyrnajet, po pse po më perziën me *hyqamet*?

Gjindari: (Ndrecës). Hajt para prâ!

Ndreca: Aman moj çile, sa zemer gure kshtu?

Grueja: Po më pagove sonde paret e ka-pelës ase për ndryshej jo!...

Gjindari (Ndrecës). Si do t' i a bajsh, do ti japish paret, që po të kerkon zoja a por po të çoj të flejsh n' odë pá qerà!...

Ndreca: Po mirë mor zotni qe 10 frangat! e nepia asajë Zojës! se marre me thanë njajo asht grueja e jeme!... A ké pá ndoj herë kshtu ti?... .

Gjindari: Kshtu e kanë grát!... s' ké ç' t' i bajsh!...

Ndreca! Çile prâ! moj ty jarebi të ardht Zoti hakut! qe 10 frangt por due 30 qindarë kusúr.

Grueja: (hapi deren dhe mbasi u sigurue me 10 frangt qetsiën prej Ndrecës! e shtini mrendë dhe gjindari i këmbasi siguroj qetsinë!)

Ndreca: A mendon se ké me dekë?

Grueja: Kúrtë há simtin (lmoshen) ty...

Ndreca!... Bula e veshit t' a kallxon se jé njeri që Zoti na rretë!...

Grueja: Pusho tash mâ se mjaft!...

Ndreca: Si ndhnon Zojë!... po pushoj një herë e pergjithmonë, se po e shof se me gjã nuk qitet.

TEF NOGA

Tirane 15-X-1937.

FOLKLORE

Imeri pështon Babë e Migjë prej burgut

Ishin kânë Muji e Halili,
 shum trimnî bashkë kin pa' bâ;
 të gjitha Mujit i kin pa' mbetë.
 Këqyr, Halili Mujit ça i ká thânë:
 Shum trimnî na bashkë i bâmë,
 tana ty, Muj, te kan mbetë.
 Veç në mejdan mue per me më dalë.
 Q' atëherë Muja ça i ká thanë:
 Shko, kopil, Zoti të vraftë!
 Turku turkut në mejdan s' i del,
 ndo po i del i vëllaj te vëllát!
 Na po shkojmë nânen po e pëvesim,
 si të na thonë nana po bájme.
 Kan shkue nânen e kan pevetë.
 Shkoni, djel, nâna u ká thânë,
 se turku turkut në mejdan s' i del,
 ndo po i del i vëllaj te vëllát;
 po në bjeshkë të nalta çonju me dalë:
 cilli të rrini mâ shum pá hârë, pá pí,
 aj ini mâ i forti.
 Na u kan hypë gjokavet ne shpînë,
 në bjeshkë të nalta trimat paskan dalë.
 Na kan ndëjë tri dit e tri net
 buk pá ngranë as uj pá pí.
 Atëherë Halili Mujes te i ká thânë:
 Pasha 'i Zot, Muj, qi më ká dhânë,
 ndo më kallxo një gurrë me ujë,
 ndo po e theri gjokun ne brí
 edhe gjakun po i a pí,
 probatin me tâ po bahna
 He, kopil, ty Zoti të vraftë!
 se më qeto dit ti vetë më ké qitë,
 se un e dij një gurrë me ujë,
 po treqind Shkjé ata e ruejnë,
 se aj tu gurra gjumi na merr,
 gjallë me dorë Shkjét po na kapin.
 Na u kan këcye gjokavet ne shpînë
 e tu kroni trimat paskan rá.
 Ujë Halili kúr ká pí
 fort pak ujë per gurrë po vjë.
 Q' atëhera Muja ujë ká pí.
 kurr 'i pikë për gurrë nuk vjë.
 Atëherë Muja Halilit i ká thânë:
 Pásh një Zot, Halil, qi të ká dhânë,
 a thue mundesh një sahat me më ruejt

sá t' a báj një sahat gjumë?
 Edhë Muja në gjumë kánka rá;
 fill Halilin gjumi te e ká marrë.
 Frymen trimat prej goje kúr po e qesin
 rrëmat lisavet perpjetë qi po u çohen;
 se prej barku frymen kúr po e ngrehin
 rrëmat e lisavet ngojë venë me u hí.
 Q' atëherë vënduen Shkjét turbítë ne sye,
 shoqishojnë Shkjetë po e pevesin:
 A thue janë ortiqe me borë?
 Bé më Zotin Marku paska bá:
 Ato s' janë ortiqe me borë,
 aty asht Muja me Halilin.
 Treqind Shkjé kankan shterngue,
 se tu Muja Shkjetë paskan shkue
 te dy në hekra bashkë te i kan lidhë,
 Shkelm Mujes kúr i kan rá,
 një sahat perpjetë ká këcye.
 Ku jé, Halil, ty Zoti të vraftë,
 se më qeto dit ti na ké qitë!
 Q' atëherë Shkjét Mujës te i kan thanë:
 Të na kesh xânë ti qysh të kém xânë
 ç' kishe votë e bâ ti më né?
 Në kûja pishe per së gjallë u kesh djegë.
 Në kuja pishe na nuk po të djegim,
 veç në burg ngujue per së gjáll po të shtijmë;
 dritë as dielli aty nuk po shihni
 e plot gjitë mé gjarpí të kuq po u mbushim,
 e gjarpít me heshta tue i ngucë.
 E në burg ngujue trimat na i kan shtí,
 plot gjarpí në gjí i kan mbushë,
 e me heshta shkoshin tue i ngucë,
 kurr 'i gjarpën ata nuk po i xá.
 Trí vjet trimat aty kan ndëjë
 flokët ne gûe tek u kan rá.
 'I gaz i keq Mujen te e ká marrë.
 E Halili Mujës te i ká thânë:
 Fásh një Zot, Muj, qi të ká dhânë,
 a ké kurd uzdaqe qi dâim gjáll?
 E ká pa' lánë Jakumen me barrë,
 me dashtë Zoti një djalë qi më i a falë
 aj prej burgut gjí na xier.
 Hej, gjasht vjet kúr tek janë bâ
 bukur fort Mujës djali i u ká rritë,
 e nânës djali fill te i ká thânë:

Pásh një Zot, nânë, qi të ká dhânë
 në Jutbinë me më lânë me rá
 e me shokë un te njoftohna.
 Shuej, Imer, Zoti të vraftë,
 sá thí janë, pá fjalë nuk të lânë.
 Na i ká këcye gjokut ne shpinë,
 në Jutbinë trimi paska rá,
 tridhet shokë bashkim i ká gjetë,
 kurrnja vëndit per tá nuk á lujtë;
 veç a çue Ali Bajraktari.
 Qiti e foli plaku Qefan Aga:
 Shuej, kopil, he ty Zoti të vraftë,
 po ti në bashkim pse me dalë?
 Babë e migjë krajli t' i ká xânë
 edhe gjasht motra krajli t' i ká marrë.
 Bukur idhshem djali kánka çue.
 në shpí të vet djali kúr ká shkue
 nânes së vet i u ká germue:
 Qitma, nânë, cicen per prezorje.
 I a ká qitë nâna cicen per prezorje.
 Bé më Zotin Imeri ká bá:
 Babë e migjë me më kallxue ku i kam.
 Babë e migjë krajli t' i ká xânë
 e gjashtë motra krajli t' i ká marrë.
 Nânes së vet djali te i ká thânë:
 Nji palë petka me m' i qitë maxharrisht,
 edhe kryqin me m' a qitë kryqalisht.
 Nâna teshat djalit i a ká qitë,
 kryq e uratë djalit i a ká qitë.
 I ká këcye gjokut ne shpinë
 tim e mjegull gjokun te e ká bá.
 Tu kroni i krajlit djali kúr ká rá
 te gjashtë motrat aty i paska gjetë.
 Në syre të Mujes djalin te e kan njoftë.
 Atëherë motrat djalit ça i kan thânë:
 Ku ve', Imer, bré ty Zoti të vraftë,
 krajli kryet po t' a shkurtó.
 Hajtni, motra, ju mbrenda me hí.
 E permbras djali motravet i u ká vndue,
 kúr te krajli djali na ká hí
 thotë un jam një maxharr i rí,
 un jam ardhë me ty per me ndëjë,
 e 'i çikë të Mujes martesë me m' a dhânë.
 Nder gjashtë motra mâ të miren ti zgjidhe,
 nâmë te madh per Mujen qi kam ndie,
 qéf te madh kam pasë me e pá.

Atëherë krajli mbrenda te e ká shtí,
 e n' atë burg djalin te e ká çue;
 fort mirë Muja djalin qi po e njeh,
 se dy pikla lot në tokë te i kan rá.
 Bé më Zotin Halili te i ká lëshue:
 Qe gjashtë vjet ti lot nuk ké qitë.
 Shuej, Halil, ty Zoti të vraftë
 se ardhë Imeri kesh po na xjerrë ká,
 Kúr ká dalë drita ne sabah
 Imeri krajlit atëhera ça i ká thânë:
 Na po hipim gjokat po i lodrojmë.
 Na i kan marrë gjokat, jashtë te i kan qitë,
 gjokut të krajlit Imeri te i ká hipë,
 gjokut t' Imerit krajli nai ká hipë.
 Gjoku krajlin në shpinë nuk pz e le;
 Imeri krajlit atëherë te i ká thânë:
 Nji konop jashtë me na e qitë,
 e per nen bark kambët po t' i lidhi.
 Aj çikë së Mujit krajli na i ká thirrë:
 Nji konop kater pash me na e qitë.
 For mirë çika ça i duhet e din,
 me ujë valë konopin e ká lagë,
 per nen bark kambët krajlit i a ká lidhë.
 Tim e mjegull gjoku qi asht bâ,
 gjit permbrapa Imeri qi po e ndjek;
 në krahinë të turkut krajlin te e ká shtí.
 Ku jé, i thotë, o ti maxharri i rí?
 Në krahinë të turkut gjoku mue me shtini,
 e Imeri i Mujes mue kryet m' a shkurtó.
 Sjellë prej krajlit djali te i ká than:
 Imer tjeter Muja ma nuk ká,
 veç un vetë jam Imeri i Mujes.
 Ne shpí te Mujes gjoku e ká shtí.
 Atëherë Imeri krajlit po na i thotë:
 Shpejt ti Shkjevë letren me më i a u çue,
 babë e migjë me i lánë i ndrrue,
 dy mushq pare me vënd me më i a u dhanë
 edhe gjashtë motrat kendej me m' i këthye,
 ndo ty kryet sot t' a kam shkurtue.
 Babë e migjë sá shpejt i a kan ndrrue,
 dy mushq me pare i a kan gatue
 e gjashtë motrat me të shpejtë i a kan lëshue.
 Q' atëherë Imeri krajlin ká lirue.

E këndoj *Prendë Keqani*
 Prill 1932

REÇENSIME

Hajrulla N. Ersekë

Ç' yll dallohet në Shkodrë?

Lejue me shkresën e Kom. Ministris s' Arsimit Nr. 1390-I d. 5-4-1937 dhe të Ministris P. Mbrendshme me shkresën Nr. 2652-III d. 4-5-1937.

Tiranë, Shtypshkroja «Shkodra» 1937

Në këto kohët e fundit shtypi i ynë i ka vënë gisht një plage të rëndë – shterpsis letrare. Dhjagnozën e bëri dikush e nga të gjithë anët filluan të ndëgjohen ankime, shumkush ka shfaqur mejtme e ka dhënë recepta për shërimin e kësaj plage. Alarmi është me vënd, se shterpsija letrare tregon shkallën e përparimit intelektual të njëvëndi. Në një kohë të tillë shterpsije letrare njeriu ndjen gëzim e gëzim të madh kur sheh ndonjë botim të ri. Kështu me qëlloi dhe mue kur më ra në dorë librëza e Ersekës, botuar me lejën e dy Ministrivet. Ndonse libri është mjaft i vogël (60 faqe format xhepi), prap se prapë pa e përfletur më mbushi me gëzim, se kujtova a priori që do të ketë vleftë të madhe morale e intelektuale, mbasi është botuar me lejën, e pra me rekomandimin, e Ministris s' Arsimit e M. së Brendshme. Libri, thashë me vehte, do të ketë idhë e parime themelore.

Vetëm nga tri rrjeshtat e parë të parëthënjes kuptohet se libri përmban lëndë *patrijotike* «që të mbush plot me ndjenja të nalta Atdhetare» e *historike* që të kujton «beronjtë e Kombit». Kur këndova vetëm këto tri radhët e para kujtova me të drejtë, se parëthënjen do t'i a ketë shkruar ndonjë kompetent e mbasi e lëvdon aqë fort librin, t'a merr mëndja se ky do të jetë një gjë fenomenale, që gjer më sot nuk e ka pas shogën në letërsinë t'onë të varfër. E për këtë arsye më ngufoi zëmra. Por një fjalë që më zu syri në rrjeshtin e katërt, ku thuhet se tregon «*imtësisht*» kështjellën historike, m' a prishi pak qefin, po thashë se do të jetë gabim shtypi e vijova t'a këndoj të gjithë parëthënjen. Veçse kur pashë më në fund se këtë e kish shkruar *Autori vetë*, u bëshë si pul' e lagur! Delusjoni që fort i madh. Me

gjith të nuk e lashë pa kënduar dhe 2-3 faqe të tjera e — zûra kryet në grusht se ishin aqë të ndërlikuara sa nuk i kuptova dot. Kujtova se nuk i marr dot vesht më librat filosofike e më ra ndër mënd një punë që më ka pas ndodhë në Vjenë 18 vjet më parë. Një vajzë Shqiptare nga Durrsi që kish bërë vetëm tre klase gjymnazi më pat kërkuar një libër të rëndë filosofije e un i pata dhënë «*Kritik der reinen Vernunft*» të Kant-it. Ajo e pat mbajtur librin nja 10 dit e m' a pat kthyer me këto fjalë: «E këndova më se 20 herë faqen e parë të parëthënjes e mbasi s' kuptova dot asgjë s' shko-va më gjatë». Kështu më qëlloi dhe mua p. sh. me këtë frazë: «Ajri i pastër i maleve, duke u përzierë me atë të tallazit që nxjer ujët e bukur të liqenit saj (?), sikur të jëtë i rafinuëm për të mbleksun (guri filzsofik!) njerës me mendime të nalta, kulturë të gjerë, dhe trup të shëndoshë, tue mos pasun me vehte asnjë ma të voglën të metë (?!), dhe as që të kursehet aspakë për ti hyrë një pune, qoftë e lehtë, ose e rezikshme, për me përballue deri në funt tue mos ndje aspakë hidhnim qoftë dhe barazi me jetën?» Këtë frazë e këndova disa herë, e çepkata si leshin fije për fije e me gjith të — s' kuptova asgjë. Prandaj kisha për t' u a ditur për nder të madh Z. Karl Gura-kuqit — q' është antar i Komisionit për hartimin e «*index librorum prohibitorum*» të Shtetit të Shqiptar — dhe shefit kompetent të Ministrin e Arsimit — q' e ka pëlqyer të botohet ky libër me një «*imprimatur*» të madh — Z. P. Gjergj Fishta — si vjershëtor — last, not least, Z. Z. Aleksander Xhuvani — Komag Cipo e veteranit të gjuhsis Maq Logoreci që te na e shpijagojn kuptimin e thellë që shpreh kjo frazë e q' un e pohoj pa kuqur se s' e kuptoj dot aspak. Sidomos do të më pëlqente sikur ndonjëri nga këta të na përkthente në ndonjë gjuhë të huaj!

Sido qoftë libri i Z. H. Ersekës do të ketë vleftë të madhe historike e patrijotike, si na e thotë *autor vetë* e rekomandimi i dy Ministrivet Sidomos ay i M. Arsimit, por un jam kokë-trashë e s' m' a mbushin mëndjen ato dy dishmi dhe po i a bëj recensjonin duke kënduar vetëm 3-4 faqet e para. Në m' a bëftë kush

verrejtjen se s' duhet të bëhet recensjon pa e kënduar gjithë librin, i pergjegjem kështu: Një shkrimtare frënge kish botuar një libër e i a kish dërguar një shkrimtari të famshëm për t' i dhënë gjykimin e vet. Ky këndon vetëm faqen e parë e i a kthen librin me këto dy fjalë: «fare i keq!» Mirpo ay s' i kish prerë fare faqet e librit e nga kjo kish kuptuar auktoresha se ay s' e kish kënduar gjithë librin. E zemruar vajti te ay dhe i u ankua duke i thënë se s' është e drejtë të japë një gjykim pa e kënduar librin gjer në fund. Shkrimtari «spiritoso» i a priti me këtë pyetje: «Kur të ve kush përpara një vezë të qelbur a duhet t' a hash të gjithë për të konstatuar se është kllënjokë?»

* * *

Zoti H. Erseka pa dyshim duhet të jetë nacionalist, që don t' i shërbejë komkit. Vullneti e dëshira e tij janë për t' u adhuruar. Por kuximi i tij i kapërren caqet! Duhet t' i shërbejë vendit me zotsin profesionale që mund të ketë, po jo me penë. N' e ka dhe këtë ambicje le të futet një herë në shkollë – fillore! Ndryshe në vend të veri vetlla, nxjerr sÿ! Libri i tij e turpron kombin dhe është arm' e fortë në duart e Vlladan Gjorgjeviqit e të Spiridon Gopçeviqit!

Dr. D. K.

(SH. R.) E muerem e e lexueme edhe na librein e Z. Ersekës e i apim plotsisht të drejtë kritikës s' ashpër qi i bân bashkëpuntori i ynë i vlerhtë. Kritikë e cilla, sikurse shifet, i drejtohet ekskluzivisht formës, gjuhës e sintaksës me të cillen është shkruer libri, në sâ, perkundra, nuk e pershîn aspak permbajtjen, idët e shfaquna e sidomos qellimin qi kâ pasë auktori. E kÿ qellim na duket se është s' kâ mâ i lavdueshem e atëdhëtâr, d. m. th. me qitë në shesh bukurit e krahinave të ndryshme të vendit t' onë të dashtun, si ato të natyrës, si ato të shpirtit, të ndisive t' atyne qi i banojnë. E kjo gjâ merr në ket liber një vlerë edhe mâ të madhe, tuj kënë se auktori është një toskë i cilli â vûe e kâ shkruer një liber per me lavdue Shkodren e krahinat e verit! Mjerisht jemi msue (e kemi pasë rasë m' e kja ket gjâ edhe nder fletët e së perkohëshmes s' onë) me ndi shumë herë kah shqyptarë të verit e të jugut shprehen me tallje e me perbuzje, në mos me të shâmë, në drejtim të dy palëve, a thue se veri jugë, lindje e prëndim, nuk janë pjesë të njajta e të njëjshme t' Atdheut t' onë të dashtun. E ket gjâ do t' a kënë pasë para sÿshë edhe auktoritetet kom-

petente me pelqimin e botimit të librit në fjalë. Kurrnji kritikë prâ s' mund t' i njeshet dy Ministri-ve të cillat, perkundra, na duket se meritojnë çë do lavd. E as per të mbetat e formës e të gjuhës qi permban libri nuk mund të quhet pergjegjës komisioni kompetent pse e kâ lëjue botimin, tuj kënë se aj nuk është një komision letrâr, por një organ i themeluar me kriter të shndoshtë e krejt të lavdueshem prej Qeveris, per me shqyrtue botimet në pikëpamje parimore e morale: Sa per pergjegjsin letrare, kjo i mbetet doemos, e s' mundet me kënë ndryshe, vetem e vetem shkrimtarëve, e këto para se me u vûe me shkruer, do ta peshojnë mirë vedin a i kanë cillësinat e nevojshme per ket qellim, e a zotnojnë plotsisht gjuhën shqype, pse një qi don m' u bâ shkrimtar pa njoftë hart e gjuhë kishte me kënë njinji sikur një qi të pretendojë me u bâ hartist piktor vetem tuj marrë në dorë e tuj bâ paçaver brusha e ngjyra.

«**Leka,** Numer kujtimuer i XXV-vjetorit të pamvarësis. Blëni I. e II.

25-vjetori kaloi, festimet e gzueshme u kryene, e çka na kâ mbetë prej tyne janë vetem veprat, prej të cillave shumë janë vetem të fillueme ase në projekt, por me detyrim qi do të plotsohen mbrenda pak kohet, e disâ tjera, të kryeme, kanë me vijue me lshue driten e vet edhe kështu e mrapa. Nder këto të mramet një vënd kryesuer e xën edhe letratyra e 25-vjetorit, nonsë bibliografija e sajë paraqitet mjerisht teper e vorfen. Sikurse vren me shumë arsye edhe «Perpjekja Shqiptare», as një liber i vetem nuk u botue per ket rasë, (në perjashtojshim botimin e plotsuem të kryevepres së madhnueshme «Lahuta e Malcís), e vetem një pjesë e shtypit, në të cillin revistat shkodrane dhane kontributin mâ të madh, dijt m' e permbushë me dëjsi detyren e vet. Nder këto, me largsi të madhe, parin e mbân revista e madhe e randësiplote «Leka» qi në dy blëj të vëllimshem i fali beas shqyptarë një veper e cilla, në daç per pasunî të randës së mbledhun, në daç per kthelësin e gjallësin e dashtjeve të shoshituna, paraqitet e persosun në çë do pikëpamje. Æsht vshtrirë me teper gjatë kishim me shkruer me permbledhë, edhe shkurtimisht, linden e permbajtun. Venden e parë e mâ të shumtë, është dijtun e xânë dokumentat e rëndësishme historike, e edhe një tregim, sâ i imtë aq i paraqitun në mendyrë të bukur e terhjekëse, i historisë të rilindjes s' onë. Nder këta, kâ dokumenta qi shofin driten për të paren herë, e kâ botim dokumentash, e kÿ na duket jo m' mâ pak rëndësi se të parët, pse ha-

rrresa është bënë një smundje e tmerëshme e jetës s' onë; brézuija e ré sidomos, qi aq kollaj nervozohet për që do gjë qi nuk i shkon për shtat e nuk lodhet me i mendue e me i gjykue çashtjet pak më kthelltë e në pikëpamje të naltë e historike, prej mungesës s' eksperiencës, nuk din me gjykue çka kemi hjekë nën robni, nuk i a din çmimin aspak liris së fitueme. Prandej vepra, përveç tjerash, ká një randësi shumë të madhe edhe në pikëpamje edukuese. Atdhëtare.

Pjesës letrare i është lshue një vënd i mjaftë, e të qitunit e vjershave të pá-botueme të Mjedës e të Xanonit, qi na bájne m' e prekë me dorë vorfnin e prodhimit të soçem kundrejt atij të veteranave t' onë të pëndës, kje pritë gjithkrah me interesim të gjáll. Permbajtja letrare, e me të edhe numri kujtimuer, mbyllet me një veper poetike origjinale të ré, një melodram historik me titull «Damjani himarjot» në një prolog, dy akte e një epilog, i hartuem prej shkrimtarit të rí i cilli, nonse i mirënjofun, desht m'u mshehë mbas pseudonimit *Ales*. Auktori i vltetë, të cillin, nën një tjetër pseudonim, kemi nderen m' e pasë edhe bashkëpunuer të çmueshem të së perkohëshmes s' onë, ká marrë pjesë ká herë me punime të ndryshme në lamen t' onë letrare, por është e para herë qi i paraqitet publikut intelektual me një veper organike. Në ket kohë kú shterpsija letrare është një gjë përgjithsisht e vajtueme e kú gjuha shqype po shkarravitet prej disá pseudo-shkrimtarëve me shumë presumpcion, krijesa e ksajë veprë së ré jemi të sugurtë se ká me pasë një sukses të haptë e krejtë të merituem. Æsht një veper kú, seecilla më fort se tjetra, të terhjekin e të knaqin njomsija e shprehjeve poetike, pastrija e pasunijs e gjuhës, harti poetik i perdorun pá farë shkjepimit, e gershetimi i gjáll e i ndryshem dramatik, për sá e lëjote shtielli i vogel i vepers. - Tue i shfaqë përgzimet t' ona auktorit, i urojmë një veprimtarí të vijueshme në lamen e hartit, të cillen letratyra e jonë ká të drejtë m' e pritë prej pëndës së tij të vltetë. - Shpresojmë se Drejtorija e «Lekës» ká marrë masat edhe për një botim në vedi të ksaj veprë melodramatike. Tuj përfundue, i paraqesim përgzimet t' ona Drejtorís së «Lekës» për ket veper monumentale, sikursë e quejti fletorja e auktoritetshme «Drita», cillësim kú aspak i tepruem, por plotsisht i merituem, sikurse një zánit e kanë njof të shtypi kombëtar, e të gjith intelektualt e atdhetarët pá perjashtim, e shpresojmë se ajo Drejtorí ká me vijue edhe mbas ksaj rase në ket lámë veprimi kaq të çmueshem për kulturën e për vëndin t' onë.

Kumbona e së dielles. E perkohëshme fétare-kulturore. Organ i Famullinave Katholike të Shqypnis.

Në fillim të vjetit pau driten këjo e perkohëshme e ré qi kje pritë me ande të madhe prej besnikëve fétarë katolikë të cillët ká herë vajtojshin gollen e lanun prej botimit të përjavshem të vogel, por shumëvjeçar e të lexuem me kujdes, «Fletorja e së dielles».

Permban më të shumen landë fétare, por, qyshë nder numra të parë, nuk mungojnë edhe copa kulturore të përgjithshme e letrare me randësi.

Spikatë për gjuhën shqype krejt të kullueme e të págabue qe perdoron, e për të cillen meriton me këndë shembull për shumë tjera të perkohëshme shqype.

Shum i shquem të paraqitunit tipografik. Drejtuer: D. Mikel Koliqi. Pajtimi vjetuer i zakonshem: 1 fr.

Pietro Corsi. La tutela della Maternità e dell' Infanzia in Italia. - Soc. Editrice di Norissima - Roma.

Një liber qi paraqet e pershkruen organiximin e madh n' Itali fashiste për mprojtjen e nanës e të fëmís. Difton ligjëti qi janë vñe për ket qellim, veprimi e këtij organizim, mëndyren e veprimit, frytet qi janë xjerrë gjatë këtyne vjetve të kalueme. Veprimi i hapët e i randësishem, me fryte e dobina të kjarta qi vetem Italia nën rregjimin fashist ká mujtë të i a mrríje. Qeverija fashiste, e cilla çashtjen demografike - e mprojtja e nanës e fëmís është të thuesh njini me ket çashtje - e njehë pikë kryekreje të programit të vet, mund të thohet se është udhëheqësja e shteteve tjera qi kujdesohen për ket çashtje e qi me politikë të veten largpase e sistematike është tue xjerrë dobina të pá-mohueshme.

Këjo veprë është shumë e vlefshme qe të lexohet edhe prej intelektualve shqyptarë. Çuditë me shumë randësi, është mirë, bilë është krejt e nevojëshme qi të rrahët, të shoshitet e të hije edhe në Shqypni n' udhën e realizimeve konkrete.

Qi është nevoja e madhe nuk mund të vëhet aspak në dyshim. T' a difton përqindsh i madh i dekës së fëmijvet. Përveç qi sá e sá fëmí dasin për mungesë më të parat të rregullat të hyjnis, edhe ata qi rriten. rriten të sterogut, me një trup të ligshhtë e aspak të qindrueshem për smundje qi gjatë jetës së vet mund të kë.

Po mprojtja e nanës? Mjafton me pvetë mjekt qi kanë për të çuditë për numer të madh të nanave qi mbesin keq prej gjergnimit. Padija, pakujdesi, vorfnia, zakonet janë shkruet qi grueja në të lême të fëmí të vut më tepër se duhet, të plakët para kohës e, shpesh herë të mrollin edhe rasa deke.

Po të fillojsin edhe na me veprue në ket drejtim, me krijue organizime moderne, të hapta, të njëmendta, por të shkathta e jo burokratike, për mproje të fëmís e të lême fëmís, kishim për t' i bënë një të mirë të madhe vëndit t' onë.

Këshilli i mjekut

Per nanat e reja

Prirjet e trupit: Duert. - Pëizat e ligshhtë, eshtnat e njomë, të gjithë organizmi i pá fuqishem, e vënë fëmijn në të rritun në një gjendje të vshtirëshme. S' duhet me u çuditë, prá qí fëmija, prej mundit qí ban, të marrë disá *prirje* të trupit qí shkaktojnë shtremnime e shum herë edhe smundje. Per gjith ças prá keni per të pasë synin t' uej mbi të; nuk keni me e lanë, per një kohë teper të gjatë, në kambë, çka kishte me e lodhë per së tepermi nder pjesë të poshtme të trupit e me paragatue smundjen e hernjes; kúr të jenë ndejun (para ndo 'i tryes, a para bankës, o ndokund njeti) keni me këqyrë qí t' a mbajë shtatin ndrejtë e keni per të i a ndalue levizjet teper të ngutshme, të ndëjunit teper të gjatë kambë mbi kambë, të kruemit, gishtat nder hundë, të ngerdheshunit e fëtyrës e tanë njato andje e shtremnime qí janë buka e perditëshme e kësajë moshë.

Të hangmit e thojve më dhamë. - Nder sá vese të femijve të vogjel ká per të ju dashtë me luftue ndoshta edhe kundra atij vesit qí është *me hangër thojt me dhamë*. Æsht një nder vese má të mrapshta: fëmija qí ká ket ves mundet me kaperdí copa thojsh e me i shkaktue të keq nder zorré. Pernjiheri ai thithë pajadá mikrobët qí domosdo mblidhen nen thoj. Së tredit ai i hjek thojt qí janë vegla të natyrëshme per me mprojtë majet e gishtave. Në fund, tue i mbajtë perherë të lagshtituna me pshtymë, bjerrin të ndijmit prekës e infektohen me kollajsí. Keni per t' a luftue prá ket ves të damshem, si edhe të thithunt e gishtave, ves jo aq i damshem por gjithmonë i keq e i neveritshem.

Tik (të ngerdheshun). - Sá të forta qí duhet të jeni per çdo ves të fëmís s' uej, aq të buta e falëse duhet të diftoheni per këto të ngerdheshuna (tik). Pse këta nuk është një levizje e vullndetshme, por rrjedh prej nervozismit e qí vetem trashigimi është pergjegjës: tik është një «smundje». Mos i bertitni pra një fëmijë qí ká ves me bá ndo 'i të ngerdheshun, mos e rrahni, mos e qestisni, mos e krahazoni me fëmí tjerë. Një mjekim ká me vjeftë shum má

teper, e disá injekcjone japin shum herë rezultate të mira. Mandej, per me i ndimue këtyne mjekimeve, ju lypet edhe bashkëpunimi i fëmís, në të cillin fjala e ambel e jueja, duresa e juej, kanë per të njallë dishirin me u shndoshë, vullndetin me mujtë një organizem të mangët.

Ushtrime: Lojnat n' ajr të kulluet. Levizja është e domosdoshme per shvillim të fëmís, e per ket punë *loja jashtë n' ajr të kulluet* është ushtrimi má i vjefshem e má i natyrëshem. Per má teper lypet qí këjo lojë të jetë e pershtatshme per moshë të fëmís e per qindresë të tij fizike: t' ecunt, shetija, vrapi, rrethi kanë per të kënë lojnat e para. Mandej, si të rritet pak e të bajë shokë, d. m. th. qí të i a fillojë lojës në shoqni, - kaq e vjefshme per trbjtimin fizik e moral të moshës së ré, - nuk keni per të i a lëjue ato lojë trashamane e të damshme; e sidomos të ju bije nder mend se secilli seks ká lojë e veta e se báhet qesharak një djalë i vogel qí të argtohet me kukull, si kúr-se edhe një vajzë të lozë . . . gungë-gungë-pici gungë.

Vënd, Kohë e vegla loje. - Kúr fëmija lot, nana është e qetë, - thonë françezt. Fjalë e vertetë, por jo krejt; pse edhe kúr është tue luejt fëmija, duhet të i a hillni një s' fantazija e fëmís është në ket lamë kaq tribluese! . . . sendergjimët e tija të pá-papame e . . . të parapashme, janë herë-herë shum të rrezikshme! *Vendi, Koha e Vegla loje*, qe tri sende qí do të keni para sysh: mos e lëni në diell të fòrt, jashtë kúr është tue ekrreue në pershkim t' ajrit, afer ushit, gropës së rrejdere a ndo 'i gropës tjerë, votres, tangarit a stutës, afer prisës së elektrikut e mos të lozë me lampa, gotë e vela t' elektrikut, hiqnja doret kutijn e shkrepcave, gastare me të cillat mund të priet, me tepin me të cillin mund të zhigatet e mund t' a qest në gojë, aferp hkalës dore e të hkalës pa parmakë, afer deres qí xen gishtat, të shonit të bletës etj. etj.

Doktori i shpis

Bashkpunim per fjalorin shqyp

(Fjalë qi ndihen në Dukagjin)

Bardhécë-a = dhi e bardhë. (kâ hi bardhëca në kollomoq).

Cerlek-u = rrjedhë e vogel, si prejë gypit të kazanit të rakis. (Mushma një filxhan raki në cerlek të kazanit).

Cremë-a = teps: botet (dheut) e perzieme me lesh dhijet per mos me u thye udobisht, kjo lloj tepsije kuqet e mandej vëndohet në 'të buka e gatueme me u pjekë (kam ngrânë te Nika bukë të bardhë të gatueme në cremë).

Dyll-i = déll (jam pré në dyll).

Fierë-a = mullar firit. (Koçaku i pá nafakë, i dha ziarmin edhe fierës).

Gjylpân i-aj = gjarpën, nder krezhem e thrrasin i tokës, perse thonë se i ha baktitë me bâ me e permendë ëmnin gjarpën o gjylpân (gjylpâni u gjet në raft të petkave).

Gjyrrlëmë-a = it. *cascata* (me rá kësula në gjyrrlëmë, e tesh hec e merre).

m' u hartue = m' u kujtue.

Imshtë-a = arkë kû bje milli në mullî.

Kacel-i = karabush i vogel e i sterkequn (i kemi gjetë do kocela).

Kap-i = kapaku i kazanit të rakis.

Kardadhinë-a = dardha të regjuna.

Korbeçë-a = dhi e zezë (korbeca n'a është sëmue e kam frigë se do t' na ngordhin).

Krahoç-i = shportë qi vijen per me shti lamshin e leshit per të pûnue çarapët o fanelat.

Kungullore = lakua kungullore, të bardha e krensha.

Kuqan-i = qên i kuq.

Ligjim-i = Pagzim, me ligjue = me pagzue.

Llomë-a = pus kû ruehet uji per vadë.

Parit-i = perde qi dâ n vathin prej odës së banimit.

Pilë-a = trau në mûr kû pshteten qeprat prej tij e mbë kulm.

Policë-a = sergji.

Prezore-ja = dritore.

Prieça-t = shkarpa, opangë të kqija.

Serrë-a = shkamb i madh.

Stanicë-a = zoja e shpís, it. *massaia*, e me ket kuptim perdoret edhe per burra kûr kryejnë at rangë, p. sh. ushtarë, puntorë, etj.

Shpet-i = gardhi i oborrit.

Thëjshe-ja = dhî e thimët.

Venicë-a = vegël kû shkelen shgunat.

Zeço

Fjalë prej vëndesh së ndryshme

Fingjillë = eshkë qi perdoret per farkë (Korçë).

Jastragaç = tryes e ultë (Korçë).

Kopan-i = pirajka (Korçë). Brahës-i (Mirditë).

Kallip misri = karabush (Korçë). Kallëz-i, i thotë Mirëdita.

Korkar-i = qepë të vogla me u mjellë (Korçë). Mirëdita: armagjikët.

Korinth-i = rrush rrezigí (Korçë). Mirëdita: tajkë tajka.

Kleçka = kûja drunit me krye dhamët it. *stuz-zicadenti*. Perdoret edhe në frazen: me i a gjetë kleçken një punës it. *trovare la via di uscita*.

Lopçar = bari lopësh (Korçë).

Llogje = llafe, kopalla: eja bajmë llogje (Berati, a mâ mirë: Juga).

Masat-i = guer unuer e kaf (Berati; a mâ mirë: Tosknija).

Miskë-a = bibë (Korçë). Mirëdita edhe: Kthella, Krueja: pulë deti.

Misrok-u bibani (Korçë) Mirëdita edhe Kthella, Krueja: gjel deti.

Mtës-i aj qi ban shkuesin per një fejesë (Korçë).

Rezmishta = hûjt qi u vehen qerreve anash mos të derdhet çka ka mbrendë (Korçë).

Sallatôr-i = kastraveç (Korçë). I thonë edhe: jeshil-i.

Syrtâr i syzat etj. të raftave, të tavolinës (Korçë).

Sheftelije = pjeshka (Tirana Tosknia).

Tezgë-a = shkalci (Korca). Mirdita: lestë-lestja.

Vare = çakiç i madh (maj). Korçë. V. O. Prej grekishtes *barys* i randë.

Vlim-i = fejesa. Sod 'i javë asht vlimi i em. Kam vlue djaln (Korçë).

KOLE SHTIEFNI

Me djegsue = me hapë gojet, pse po djegson? a s kë fletë = (fletë) sonte shkoj (= mbramë)? Mirëdita.

Firû-ni = dreq-i (prej Faraanit biblik). — koshi i firunit = italishtë *arabutto* cfr. n' anglisht "devil in petticoats" = djall me kotull. — Shirokë.

DONISA

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETTI"
SHKODER (2018)

NE HIJE TE ROZAFATIT

Dorëhekja e parís së Shoqnís "Vllaznija,,

Nekrologji

Në fillimin e mojit qi shkoj Kryetari i Shoqnís «Vllaznija» Z. Cin Serreqi e nenkryetari Z. Faik Ulqinaku, të ndjekun edhe prej të gjith Kryetarëve të Degave, dhane dorëhjekjen prej zyres së vet, edhe qindruene në ket vendim me gjith nzitjet e shumta qi u u bane qi t'a merrshin mrapa. Si mbas informatave qi kemi, dorëhjekja u dha në shëj protestet kundra vendimit të dhanun prej Federatës Sportive per anulimin e ndeshjes së footballit të 31 Tetorit të kaluem e cilla pat perfundue në favor të skuadres shkodrane tuj i dhanë kësajë kështu mundësi per fitimin e Kampjonatit të VII. Në një faqe tjetër të këtij numer po shkruejm permbi arsyenat e forta e të kjarta qi flasin në perkrahje të pikëpamjes shkodrane.

Çfaqje për karnevale

Në qytetin e Shkodrës, është zakon e bënë një varg çfaqjesh teatrore me rasën e karnevaleve prej shoqnisht kulturele e nxansave e nxanse shkollash. Këto lloj çfaqjesh janë bënë pothuëja si tradicionare në Shkodër.

Të shtundën mbrâma, një shoqni diletantash çfaqi komedin e Moliërit «*Le Malade imaginaire*», t' adaptuem shqip me titullin «*I ligu për mend*» prej Pater Gjergj Fishtës. Kjo komedi është çfaqun dhe herë tjera, por ka përherë vlerën e saj prej se është adaptue në mënyrë që të paraqet jetën shkodrane të disa vjetve më parë. Aktorët diletanta u çquen edhe kështu heri në luejtjen e roleve në mënyrën më të kryeme.

Gjithashtu, nxanset e shkollës së Motrave Stigmatine, çfaqën një dram nën titullin «*E Mira*», dram historik në lidhje me ditët e para të kristjanizmit të Romës. Edhe këjo çfaqje pati një sukses të mirë si për luejtjen e roleve ashtu edhe për kostumet e përdoruna, të cilat përkojshin me ata të matroneve, zojave dhe robve të kohës me të cilin ish lidhë shvillimi i dramit.

Edhe një shoqni tjetër «*Djelmënia e të Tretit urdhen*» çfaqi një komedi nën titullin «*Sherbëtori doktor*».

(xjerrë prej fletores «Drita»)

Me 1 të k. m. diq në Tiranë Ndrek Naraçi i njoftun në Shkoder me emnin Ndrek Vogli, i ati i Z. Kel Naraçi, drejtuer i Thezaurit e i ish-ministrit P. Botore, Z. Ndoc Naraçi, titullari i Drejt. së Pergjithshme P. Telegrafës.

Me Ndrek Voglin shduket një burrë shkoderanë shumë i njoftun e i çmuem per cilltina të tija të spikatuna. Bashkote një kulturë, qi per brezní të tij ishte e rrall, me një sgjuetí mëndje të dallueshme. Fjalëmbarë, ishte e kandëshme shoqni e tij, kah të kalxote punë të moçme, tue i dhanë bisedës një ngjyre krejt personale e origjinale. Dijte me gjetë, ashtu pa-primas, në çdo punë, ndodhje a çashtje piken kryesore, por të vshtirëshme me u diktue. Shoqni e tij, sado e gjatë, nuk të merzitte kurr.

Ká kënë edhe hartist. Disá kangë shkodrane qi këndohen edhe nder ehenge e qi kanë një frymë muzike okcidentale, janë vepra e tij. Kúr kapte në dorë sazen, veglen muzikore shqyp-tare, xierte prej soje tanë atë bukurí qi mund të kën kangët shqyptare, e në të qitte të gjith shpirtin e vet. Kishte shije muzikore e të terhiqte me i shijue bashkë me të kangët qi merrte. Nuk i a kishte anda me i rá nder mbledhje me shumsi gjindsh, por gjithmonë n' intimitet, para 3-4 vetve. Atëherë knaqej në bisedë e në muzikë e knaqte edhe ndigjuesat e vet.

Ká kënë edhe nenkryetar. Bashkís së Shkodres per disá vjet rrësit.

«Cirka» i paraqet Familjes së të ndierit ngushllimet më të ndjshme.

Falenderim

Të gjithë makáve, miqve e bashamirëve të cillët miësisht muënen pjesë në përcjelljen e permuëshme e ngushllime me vizita, letra e telegrama neë basen e mjerueshme të dekës së monës në të së dashtun

Gjysha e babës së Zef Simonit u shfaqim evëni t' onë e u falemi nderës me gjith zëmer

VLLAZEN SIMONI

Dromca historije

Me rà mrendë

Shkoi një ditë Lord Russel m' u pá me Bismarkun, e, në kuvend e syper, e pëvetë si i a bâte me mabarue punë shpejt me disá gjind qi vînë per një fjalë e mandej s' dijn me dalë kurr.

— M' i nisë grueja, pergjegjet Bismarku. Ajo e ká oden këtû afer e kúr shef se ndokush m' a bân kryet per vœe, qet një shkak që fare do e më thurret mue. Kështû atij nierit i duhet m' u çue.

Pá mabarue mirë fjalën, çilë e shoqja deren e odës e i thotë: Otto, â' koha me pí barin.

Lord Russel e Bismarku shperthehen gazit.

Një ditë Anatole France i tha Mendës-it:

— Po plakemi, lum miku!

— S' ká kurrgjâ! — i pergjegji ai — mbasi tue u plakë është i vetmi mjet per me jetue gjatë.

Kështjelli i Krajl Nikollës

Krajl Nikolla i Malitzí kishte në mal Lovcen një kështjell të ndertuem mbi ata shkambij të naltë.

Një ditë qi Franc Jozefi, perendori i Austrís, i shoqnuem prej Krajl Nikollës, gjindej në Kotorr, i tha princit malcuer, tue bâ shêj kah ajo ndertesë e naltë:

— Lum shoqi, ti banon shumë nalt.

— Çka të bâj — i a priti Krajli i Malitzí Perandorit t' Austrís: — Turqit më kanë marrë token, Austriakët detin; nuk më ká mbetë veç qiella.

Një mospranim i vshtirëshem

Themeluesat e njëj shoqnís sipermarrje tregtare u paraqiten një ditë Massimo-s d' Azeglio, tue e lutë t' a pranote vendin e Kryetarit të Këshillit t' Administratës me një rrogë vjetore 25 mí lirash. D' Azeglio-ja u pergjegji se ai nuk kishte kurrfarë njoftimit nder punë ad-

ministrare tregtare.

— S' ká kurrgjâ — i thane: — s' lypet tjetër veç me vûe ka 'i herë një nenshkrim!

— Atëherë ju po m' epni 25 mí lira per një nenshkrim?

— Si urdhnon zotní.

— Atëherë ju dashkeni me blé êmnin t' êm? Joo, lum zotnit e mí, êmnin t' êm nuk e shes; nuk është punë qi bâhet:

Shi atë ditë d' Azeglios i duhej me u sjellë një mikut pse gjindej keq me financë shpijake.

Rrjedhimet e ceremonis së shterngueshme

Eduardi VII ishte fort zëmërmirë e buzëqeshun prej natyre: ai ushtrote me dashtëni hartin e babëgjyshit.

Qe një dromcë prej historís së jetës së tij.

N' Oborr t' Anglís princat fëmij mbaheshin si kolegjala e të nenshktruem në «heshtim në kohë të bukës». Por ky zakon bijte ndo 'i herë edhe ndonji ngardhe.

Një ditë familja mbretnore ishte tue hanger në Buckingham Palace, e Eduardi VII ishte i rrethuem prej nipave të vet. Në mjes të bukës djali i dytë i princit të Galles — Mbreti i Anglís i soçem — bertiti pá-pritmas:

— Uh, baba gjysh . . .

Nuk mujt me e krye fjalën: biseda e të mëdhajve u ndal menjihërë e Mbreti qortueshem i tha:

— Fëmija duhet të leshtin e të ndigjojnë.

Të gjith u gjeten pak si keq, por Mbreti i u dhimt nipi i vogel e mbas pak rohe e pëveti:

— Mirë prâ, fort sh çka deshte me thanë.

Princi i vogel pergjegji pak si vrânët:

— Tash është teper vonë:

— Po pse?

Atëherë princi shperthej në vajë tue thanë:

— Uh, more babë, në sallatë qi jé tue hanger, kje një krym e tash nuk është mâ . .

Per me largue të keq

1). *Krizë e demografi.*

Nanë, ku merren fëmiet?

Blehen.

S e besoj: pse atëherë të vorfnit kan fëmie mâ teper?

2). *Autarkí ekonomike.*

Para se t' i vîte koha me i lé një fëmí, u thotë një grue të birve: kena çue me porositë në Podgoricë një bebe të vogel.

Djali: nanë, mos t' i bajmë n' asgjâ prodhimet e vendit.

3). *Thí e bír thiut.*

Nji i Shkodranë (?) i ka blé një katundarít dy thí e don me kalue Uren e Bahçallekut pa pague taksen. U mbyllë gojen, u lidhë kambët e i len n' at anë uret. I merr atij katundarít dy zagarë, i qet në thes, i ven mbas shpinet e niset me hí në Shkoder.

E ndalin: çka ké aty?

Dy zagarë.

T' i shofim!

I çilë gryken thesit e zagarët lëshohen së katrash në katund. Shkodrani nget kin se po i xâ; qet thiet në thes e mbas do kohet hiën në gjytet pa i kerkue kush taksë; madje nëpunësi perkatës i lypë të falun per mundim qí i kishte dhanë me punë të zagarëve.

4). *Bane n' uej se e gjén në krypë.*

Nji tambel-shitës kishte ortak uejin. Mirë po blési po n' a u kujtueka e si baka zâ, por

në mbarim të mojit i epka paret vetem per tambel e i rrxueka sasín e uejit. Shitësi, tuj e falënderue e pëvetë a mos kishte nevojë per një thí, e, të ndiemen se po, i qet nder krunde aq shum krypë sá se ngini gjâ me uej. Si frýehet në bark, i a çon blesit, e peshojnë në kambë e merr paret.

Kúr e thér, blesi çudites: çka asht gjithaj uej?

Shitësi: asht ueji i tamblit.

5). *Dashtní platonike.*

Nji natë qí marë qyteti ishte i ndriçuem, dal prej një institutit. Aty xân fiell dy rrugë: njena të çon kahë shpija e drejtorit e tjetra kahë shpija e eme. Vehem per ket të dyten, e cilla dredhon si në brryl. N' at brryl asht një derë e madhe. S kam nevojë me trakllue pse rri hapët deri vonë. Hiëj permbrenda, tuj kujtue se nuk më shef kush. Nji oborr i gjanë shtríehet para syeve të miej. Në fund t' atij oborrit; një shpí. N' at shpí, një odë. N' at odë, një karrigë. N' at karrigë, një vajzë. N' at vajzë, një zember. N' at zember, kurrigjâ. – Prej një rromanxít irlandez.

6). *Syni i historís.*

Më falui: Sá vjetsh jeni, Zoiushë?

S e mbajë në mend mirë se në çë vjetë kam lé.

S ka gjâ: më diftoni shekullin.

RRENCAKU

Pronár: GJON UJKA

Drejtuer pergjegjës: CUK SIMONI

Shpija botuese «CIRKA»

Drejtuesi: «CIRKA» Shkoder

= SHTYPUN NË SHTYPSHKROJEN «ORA E SHKODRËS» — SHKODËR =

B o n M a r c h é

Magazina "Bon Marché,, (rruga Washington, kundrejt Lulishtës Popullore) siguron klientat, se artikujt e vet modern i ká jashta çdo konkurrence.

Nji vizitë e Juej ká me mjaftue per me Ju dhanë prova te besueshme.

Çmime të preme.

YMER SAPIKU & SHOQ.

Pulla Shqypnïjet

ashtû edhe

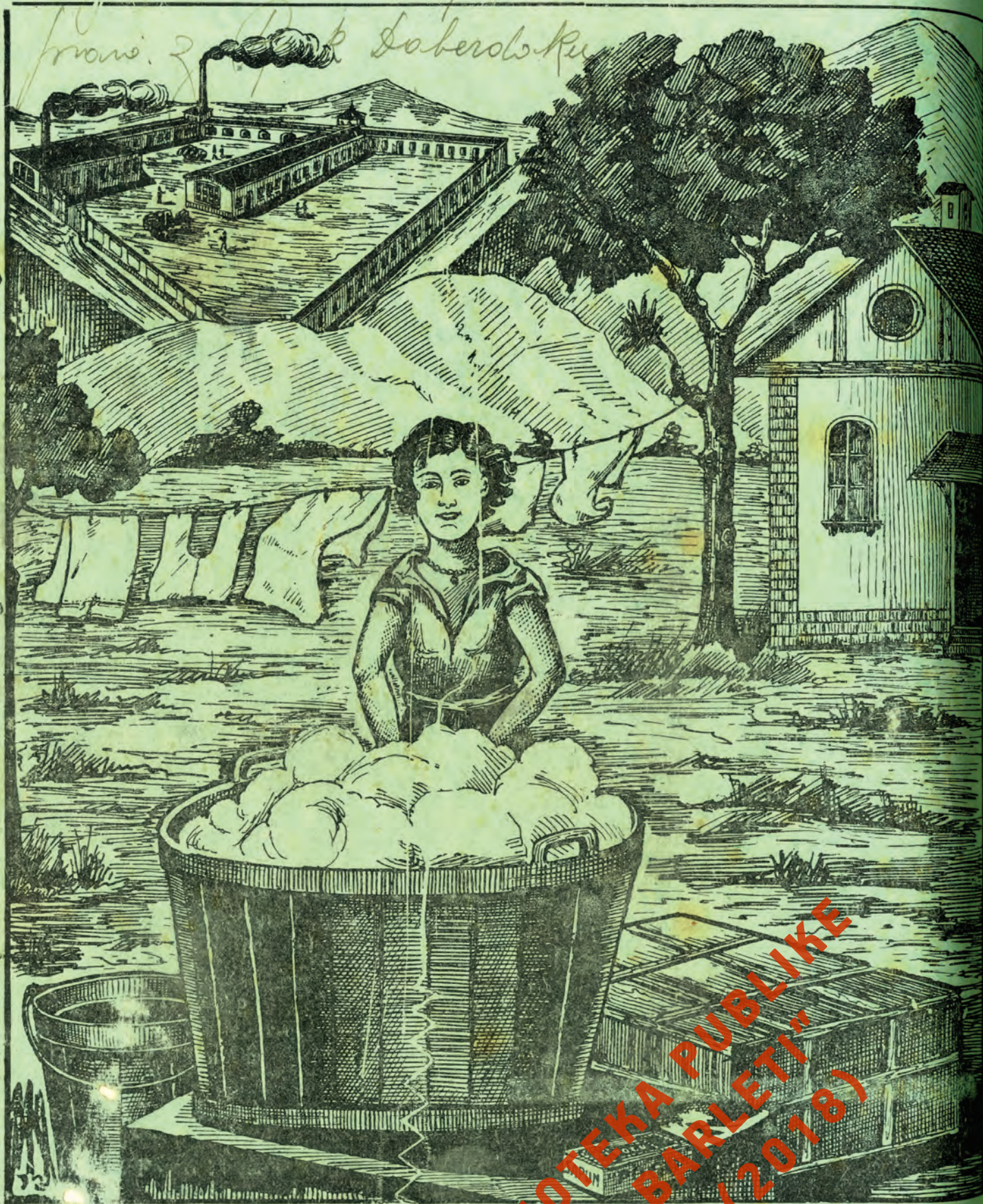
Pare të vjetëra

blej prej të gjitha llojeve

ZEF PRENDUSHI

SHKODER

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Nji i bërë Mëndafshi, Leshi, Rayon-i e tjera, pastrohen
vetëm mirë me "SUPER SAPUN POGU,"
Për tualetin t'Uej përdorni përherë Sapunin "VENUS,, POGU"